

Riigihalduse ministri määruse „Toetuse andmise tingimused regionaalsete kompetentsikeskuste arendamiseks“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Käesoleva määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) abil viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ (edaspidi *prioriteetne suund*) meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ tegevuse „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine“ eesmärgi.

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 14 alusel ning toetuse andmisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. aasta korraldusega nr 107 kinnitatud „Eesti regionaalarengu strateegiast 2014–2020“¹ (edaspidi *Eesti regionaalarengu strateegia*). Eelnõus nähakse ette toetuse andmise tingimused ja taotluse menetlemise kord ning toetuse taotleja, partneri, toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ja kohustused.

Tegevuste taust

Meetme tegevused on nimetatud rakenduskava neljanda prioriteetse suuna teise investeerimisprioriteedi juures: „Tööhõivesõbraliku majanduskasvu toetamine sisemise potentsiaali arendamise kaudu osana konkreetsete piirkondade territoriaalsest strateegiast, sealhulgas taandarenevate tööstuspiirkondade ümberkorraldamine ning konkreetsetele loodus- ja kultuurivaradele juurdepääsu tõhustamine ja sellise vara arendamine“, ning panustavad ELi vahendite kasutamise eesmärgi kaks: „Majandusaktiivsus väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkondi on kasvanud“ täitmisesse.

Sisemajanduse koguprodukt (edaspidi *SKP*) elaniku kohta ületas 2014. aastal riigi keskmist vaid Harjumaal (142,7%) ja Tartu linnas (105,4%). Samal ajal jäi see näiteks Põlvamaal alla 50% riigi keskmisest ning Jõgeva-, Rapla- ja Valgamaal ületas napilt 50% riigi keskmisest. Tööturult kõrvalejäänute osatähtsus on väljaspool Harju ja -Tartumaad valdavalt kõrgem, olles suurim Kagu-Eestis ja Ida-Virumaal, kus 2014. aastal oli tööga hõivatud vaid ligikaudu 50% tööealisest elanikkonnast (Harjumaal ning Tartumaal aga ligemale 70%). Sellega kaasneb sealsete elanike madalam elukvaliteet ja kõrgem suhteline vaesus. Kui Harju- ja Tartumaa välja arvata, jääb ülejäänud kolmeteistkümne maakonna panus Eesti kui terviku majandusarengusse tagasihoidlikuks. See viitab asjaolule, et kõiki piirkonnaspetsiifilisi arengueelduseid ja -ressursse ei ole muude piirkondade arenguks suudetud seni piisavalt ära kasutada.

Eesti riik on kokku leppinud nutika spetsialiseerumise initsiatiivi raames ettevõtluse valdkonnad, millel on keskmisest suurem kasvupotentsiaal ja loodav lisandväärtus ning võimalus teadus- ja arendustegevuse investeringute kaasabil saavutada suurem konkurentsieelis. Olenemata Eesti väiksusest on piirkonnad väga erinevad – piirkonna spetsiifika tuleneb looduslikest või geograafilistest eripäradest, kultuuritaustast ja ka pikaajalistest traditsioonidest. Majandusstruktuuri muutused piirkondlikul tasandil ja vajadus neile kiiresti reageerida, eeldavad piirkondade ressursside, sealhulgas spetsiifilise oskusteabe senisest paremat ära kasutamist.

¹ https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/eesti_regionaalarengu_strateegia_2014-2020.pdf.

Ettevõtluse lisandväärtuse kasvatamiseks mõeldud teadus- ja arendustegevuse toetused ei arvesta üldiselt piirkondlikku mõõdet, nende andmiseks esitatud taotluste hindamisel ei pruugita arvestada sidusust vastava piirkonna arengu vajadustega. Nii kipuvad toetused jääma Harju- ja Tartumaa keskseks, kuhu võrreldes teiste maakondadega on juba niigi koondunud rohkem ettevõtjale vajaliku teadus- ja arendustegevuse tugistruktuure. Vajadus nii uute tehnoloogiate kui ka tootearenduse, disaini jm oskusteabe järele ei ole mitte ainult Harju- või Tartumaal, aga ka Eesti ülejäänud piirkondades. Seetõttu on vajalik algatada meetmeid, mis võimaldaks järele aidata ja kiirendada majandusarengut just väljaspool Harju- ja Tartumaad ning võimaldada ettevõtetele ligipääsu uuenduslikule oskusteabele koha peal.

Tegevuste eesmärgid

Määrusega hõlmatud tegevused regionaalsete kompetentsikeskuste arendamiseks on osa piirkondade konkurentsivõime tugevdamiseks mõeldud meetmest, mille eesmärk on panustada eespool kirjeldatud kitsaskohtade likvideerimisse. Tasakaaluks Harju- ja Tartumaale, toetatakse uuenduspotentsiaaliga keskusi ka mujal maakondades, mis koondaksid endas olemasolevaid ressursse (spetsiifilised oskused ja teadmised, kvalifitseeritud tööjõud, spetsialistid, infrastruktuuri võimalused jm) ja aitaksid kaasa nende arendamisele. Nii kujuneksid väljaspool Harju- ja Tartumaad välja atraktiivsed toimekeskkonnad nii olemasolevatele kui ka potentsiaalsetele ettevõtetele. Lisaks võimaldab see luua eeldusi kohaliku tööhõive suurendamiseks, piirkonnaspetsiifilise oskusteabe edendamiseks ja rakendamiseks majandusarengu teenistusse.

Kavandava sekkumise tulemusena luuakse piirkondades parem ettevõtluskeskkond ja uued, sealhulgas kõrgema lisandväärtusega töökohad. Meetme tegevused aitavad piirkondades välja kujundada uuenduspotentsiaaliga keskused ja tugevdada piirkonna erinevate institutsioonide vahelist pidevat interaktiivset arendustegevust. Lisaks ettevõtete toimekeskkonna stabiilsuse ja üldiste kasvutingimuste tagamisele, peavad piirkonnad olema võimelised ettevõtetele üha enam pakkuma spetsiifilist oskusteavet, toimivat ja paindlikku tööturгу ning kvaliteetset infrastruktuuri. Kompetentsikeskus aitab piirkonnas arendada ja laiendada kindla kompetentsivaldkonnaga seotud teadus- ja arendustegevust, koolitada ja palgata valdkondlikke tippspetsialiste. Perspektiivis peaksid piirkondades asuvad kompetentsikeskused kujunema piirkonna nn innovatsioonikoldeks ja oskusteabe haldajaiks ning vahendajaiks. Kompetentsikeskuse kaasabil on ettevõtetal tulevikus võimalik kindlates kompetentsivaldkondades välja töötada uusi tooteid, teenuseid ja tootmismeetodeid ning edendada rahvusvahelistumist, samuti on kompetentsikeskused uue ettevõtluse tekke mootoriks. Lisanduva väärtusena avaneb võimalus arendada uusi koostööviise eri sektorite vahel oskusteabe loomiseks ja vahendamiseks ning tugevdada kontakte valdkonna rahvusvaheliste kompetentsikeskustega. Tulemuseks on piirkondliku võrgustikmajanduse tugevnemine ja konkurentsivõime suurenemine tervikuna – tekivad kohapealsed eeldused teadus- ja arendustegevusel tugineva majanduse ning kõrgemat lisandväärtust tootva ettevõtluse arengu hoogustumiseks ja keerukamaid teadmisi ja oskusi omava tööjõu hulga suurenemiseks.

Käesoleva meetme eesmärgiks on ühe tegevussuunana toetada indikatiivselt kahe kuni nelja kindlasse kompetentsivaldkonda spetsialiseerunud uue kompetentsikeskuse käivitamist väljaspool Harju- ja Tartumaad (eeskätt maakondlikes keskustes). Kavandatavate kompetentsikeskuste toetamine on planeeritud etapiviisiliselt, mille üheks põhjuseks on võimalikel taotlejatel aidata esmajärgus välja selgitada vajalikud tegevused kavandatava kompetentsikeskuse ellu kutsumiseks ning seejärel toetada neid selliste tegevuste ellu viimisel, mis on eesmärkide täitmiseks olulisimad ning mida teised poliitika- ja rahastamisinstrumendid ei kata. Enamikes piirkondades on oluliseks vajaduseks esmalt koondada kompetentsikeskuste juurde kriitiline arv ettevõtteid, koolitusasutusi ja

tippspetsialiste, et seeläbi luua eelduseid tugevamaks spetsialiseerumiseks ning piirkonna majanduse kiiremaks arenguks. Toetatavad tegevused peavad olema selgelt fokuseeritud ja lähtuma piirkondliku majanduse reaalsest arenguvajadusest.

Samuti toetatakse eelnõu järgi perioodi 2007–2013 meetmest „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine“ rahastatud kompetentsikeskuste edasiarendusi, suurendades tegutsevate kompetentsikeskuste võimekust oma valdkonna teadmiste kogumisel ja vahendamisel ning ettevõtlusele olulise tugiüksuse täitmisel. Nimetatud perioodil toetati järgmise kuue regionaalse kompetentsikeskuste arendusi:

- 1) Targa Maja kompetentsikeskus Rakveres
- 2) Terviseedenduse ja Rehabilitatsiooni kompetentsikeskus Haapsalus
- 3) Põlevkivi Kompetentsikeskus Kohtla-Järvel
- 4) Väikelaeva kompetentsikeskus Kuressaares
- 5) Teadmispõhiste tervise- ja loodustoodete kompetentsikeskus Pollis
- 6) Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus Väimelas.

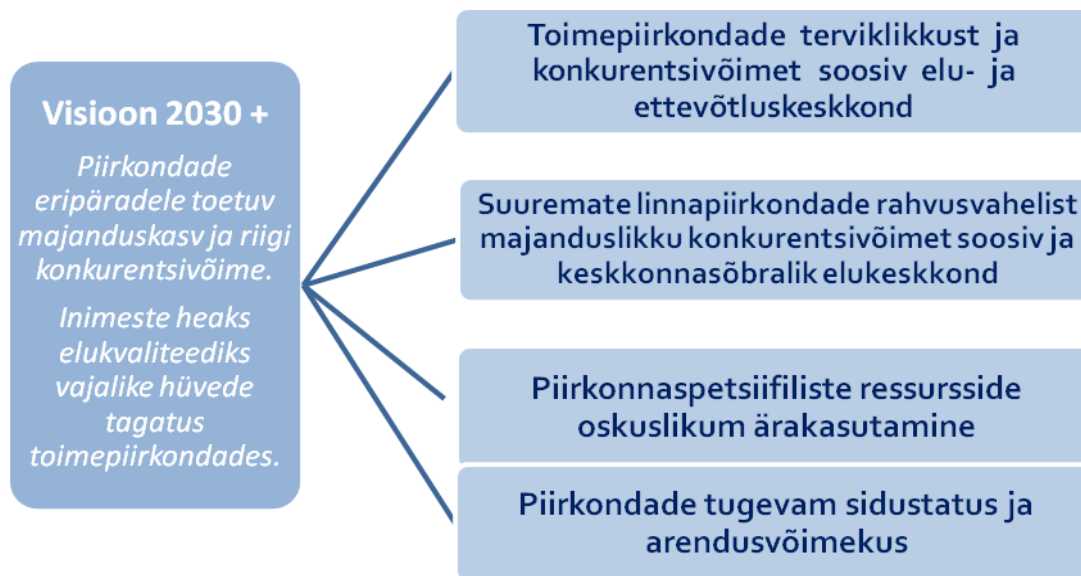
Kõik perioodi 2007–2013 kompetentsikeskuste käivitamiseks suunatud projektid on sisutegevuste mõttes lõppenud. Siiski ei ole projektide tulemusena kõigi kompetentsikeskuste potentsiaali õnnestunud veel täiel määral avada ning tulemuste avaldumine toimub kavandatust pikema aja vältel. Kompetentsikeskuste lõikes on arengut pidurdavaid tegureid mitmeid, kuid üheks keskmeks on olnud kompetentsikeskuste tööks vajaliku infrastruktuuri plaanitud aeglasem valmimine. Siiski on kõik kuus kompetentsikeskust jõudnud oma arenguga niikaugele, et loodud on eeldused teadmiste mahukamaks levitamiseks nii kaasaegse infrastruktuuri, kvalifitseeritud personali ja strateegiliste koostööpartnerite näol. Samuti on kompetentsikeskustel välja kujunenud või kujunemas oma tegevusmudel ning toodete või teenuste portfelli. Perioodil 2014–2020 on tegutsevate kompetentsikeskuste üks suuremaid väljakutseid muutuda tegevustes konkurentsivõimelisemaks, mis eeldab ühelt poolt innovatsioonivõimekuse edasi arendamist ja koostööd rahvusvahelisel tasemel, kuid teisalt tööd uute klientide leidmiseks ning kliendibaasi laiendamiseks. Perioodi 2014–2020 meetme tegevuste rakendamisel eeldatakse, et kompetentsikeskustel kasvab võimekus kasutada oma arenguks ka teisi rahastusallikaid, sh organisatsioonide finantsvahendeid, teisi toetusmeetmeid ning vahendeid oma toodete ja teenuste müügist.

Tegevusi rahastatakse taotlusvoorude raames. Taotlusvoorude täpsemad tingimused (sh toetatavad tegevused, toetuse maht ja omaosaluse määr) kinnitatakse rakendusüksuse ja rakendusasutuse koostöös taotlusvooru välja kuulutamisel eelnõus sätestatud tingimustel.

Seosed arengudokumentidega

Toetuse andmisel lähtutakse Eesti regionaalarengu strateegiast. Eesti regionaalarengu strateegia üldeesmärk on toimepiirkondade arengueelduste parem kasutus majanduskasvuks ja elukvaliteedi tõusuks vajalike hüvede kättesaadavus. Väljaspool suuremaid linnapiirkondi asuvate toimepiirkondade ja nende keskuste arengu väljakutseks on piirkondlike ressursside, tööjõu jm eelduste efektiivsem kasutuselevõtt, et suurendada nende piirkondade osa kogu riigi majanduskasvus ja kindlustada püsiv arenguvõime.

Riigi regionaalpoliitika elluviimisel tuleb tagada järgmiste eesmärkide saavutamine:

Allikas: Eesti regionaalarengu strateegia joonis 45.

Eelnõukohane meetme tegevus panustab eeskätt Eesti regionaalarengu strateegia eesmärgi „Piirkonnaspetsiifiliste ressursside oskuslikum ärakasutamine“ saavutamisse – toetatakse nii juba tegutsevate regionaalsete kompetentsikeskuste edasiarendamist kui ka aidatakse käivitada kavandatavaid regionaalseid kompetentsikeskusi, kus on selleks piirkondlikud eeldused. See võimaldab luua toimepiirkondades uusi ja kõrgemat lisandväärtust pakkuvaid tasuvamaid töökohti ning suurendada ettevõtlusaktiivsust.

Meetme tegevusel on tihe kokkupuude „Eesti ettevõtluse kasvustrateegiaga 2014-2020“², mille üheks fookuseks on suure potentsiaaliga tegevusalade eelistamine. Strateegia eesmärgina nähakse vajadust kontsentreerida tegevusi suurima kasvupotentsiaaliga valdkondade eelisarendamiseks, mida täiendavad ka Eesti regionaalarengu strateegias määratletud tegevused suurema kasvupotentsiaaliga piirkondlike kasvuvaldkondade määratlemisel ja nende eelisarendamisel. Kompetentsikeskuste toetamisel arvestatakse otseselt maakondlikes arengudokumentides nimetatud regioonispetsiifilisi kasvuvaldkondi ja suunatakse toetusi just nende valdkondade kompetentside koondamisele ja arendamisele. Kompetentsikeskused panustavad lisaks klastritele ja tehnoloogiaarenduskeskustele ka otseselt ettevõtete ning teadus- ja arendusasutuste omavahelise koostöö tulemuslikkusesse ning aitavad kaasa innovatsiooniteenuste kättesaadavuse parandamisele ka piirkondlikule ettevõtjale. Piirkondlikud ettevõtjad moodustavad sihtgrupina arvukuselt suurima segmendi Eesti ettevõtjaskonnast ning neil on kanda ka märkimisväärne roll tööhõives ning sotsiaalsetele ja regionaalsetele väljakutsetele vastamises.

Meetme tegevused panustavad ka Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020 „Teadmistepõhine Eesti“³ alaeesmärki, mille järgi lähtub teadus- ja arendustegevus ühiskonna ja majanduse vajadustest ning tähtsustab rakendusi. Teadusasutused on motiveeritud rakendusuuringuteks ja tulemuslikuks koostööks ettevõtjate ning valitsusasutustega. Meetme tegevustega arendatakse keskkonda, mis aitaks Eesti ettevõtjatel leida uusi kasvuallikaid, arendada ja pakkuda uuenduslikke kõrge lisandväärtusega tooteid ja teenuseid. Toetatavate regionaalsete kompetentsikeskuste näol moodustub tugiüksus ettevõtlusele, mida saavad kasutada ka need ettevõtted, kelles on potentsiaali, kuid kes ei panusta veel arendustegevusse. Sealhulgas saavad ettevõtted kasutada

² <http://kasvustrateegia.mkm.ee/>.

³ https://www.hm.ee/sites/default/files/59705_teadmistepohine_eesti_est.pdf.

kompetentsikeskuse laboreid ja seadmeid. Kompetentsikeskuste kaudu arendatakse välja keskkonda, mis toetab ettevõtteid suure lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamisel sh pöörates ka traditsioonilistes majandussektorites jätkuvalt tähelepanu lisandväärtuse suurendamisele. Kompetentsikeskuste meetme toetuse abil tugevdatakse kompetentsikeskuste võimekust osaleda kvaliteedikonkurentsil põhinevates koostöövormides sh programmis Horisont 2020.

Seos rakenduskava teiste meetmetega

Kõige otsesemad seosed on meetme tegevustel rakenduskava prioriteetse suuna 4 investeerimisprioriteediga kaks „Teadus- ja uuendustegevusse suunatud erialaste investeringute soodustamine, ettevõtete, teadus- ja arenduskeskuste ning kõrgharidussektori vaheliste sidemete ja sünergiate arendamine, eelkõige investeringute edendamine toodete ja teenuste arendamisse, tehnosiirdesse, sotsiaalsesse innovatsiooni, ökoinnovatsiooni, avalike teenuste alaste rakendustesse, nõudluse stimuleerimisse, võrgustike ja klastrite loomisse ja avatud innovatsiooni soodustamisse läbi aruka spetsialiseerumise, ning tehnoloogiliste ja rakenduslike teadusuuringute, katseliinide, toodete varaste valideerimismeetmete, arenenud tootmisvõimsuste suutlikkuse ja esimese toodangu toetamine, eelkõige võtmetehnoloogiate ning üldotstarbeliste tehnoloogiate levitamise valdkonnas“. Selle investeerimisprioriteedi raames toetatakse nutika spetsialiseerumise kasvualade arendamist, sealhulgas ettevõtete, teadusasutuste ja teiste partnerite koostööstruktuure nutika spetsialiseerumise valdkonnades (näiteks klastrid ja tehnoloogiaarenduskeskused). Riigi initsieeritud koostööstruktuurid tuginevad ettevõtjate ühisel arendus- ning turundustegevuste planeerimise ja elluviimise nägemusel, mistõttu toimub teemade sõnastamine koostöös partneritega ettevõtlus- ja akadeemilisest sektorist. Sihtgrupiks on ettevõtted, klastrid, tehnoloogiaarenduskeskused, teadus- ja arendusasutused, kõrgkoolid jt partnerid.

Regionaalsed kompetentsikeskused täiendavad nutika spetsialiseerumise valdkonnades kavandatud tegevusi (sh luues tihedama sideme teadus- ja arendustegevuse ning eri regionide ettevõtjate vajaduste ja kasvueelduste vahel) ja kavandatakse koordineeritult koos teadus- ja arendustegevuse toetamisele suunatud meetmete/nutika spetsialiseerumise strateegia rakendamise. See võimaldab ka väiksematel piirkondlikel keskustel realiseerida oma teadus- ja arendustegevuse potentsiaal, toetudes oma ressurssidele ja tugevustele konkreetsetes nišivaldkonnades. Kompetentsikeskused täidavad osaliselt nii tehnoloogiaarenduskeskuste kui klastrite rolli ennekõike just maakondliku kasvualdkonna arendamisel piirkondlikul tasandil. Kompetentsikeskused pakuvad võrreldes tehnoloogiaarenduskeskustega piirkonna ettevõtjatele turupõhisemat teadus- ja arendustegevust. Kompetentsikeskused koondavad klientide ja kasusaajatena enda ümber piirkondlikke kasvualdkonna ettevõtjaid, soodustamaks muuhulgas nendevahelisi koostöösidemeid ja ühiseid arendusi.

Kompetentsikeskuste tegevuste väljumisstrateegia

Tegutsivate kompetentsikeskuste puhul eeldatakse, et kompetentsikeskuste tase ja konkurentsivõime kasvavad ning nad on pärast meetme tegevuste kaudu toetamise lõpetamist võimelised rahastama oma eesmärgipäraseid kulusid muuhulgas nii riigisiseste kui rahvusvaheliste uurimistoetuste kaudu. Kompetentsikeskuste osalemine grandikonkurssidel, sh eeldatavasti suurendades rahastust välisallikatest, on väljumisstrateegia üheks osaks. Järjest rohkem peab kompetentsikeskuse tegevuse tuluallikaks saama ka toodete ja teenuste müük ettevõtjatele.

Kompetentsikeskused koostavad toetuse taotlemisel individuaalsed eelarveplaanid, milles nad kirjeldavad oma perspektiivset võimekust ja potentsiaalseid finantseerimisallikaid tegevuste jätkamiseks ja tegevuskulude katmiseks sh peale meetme tegevuste abikõlblikkuse perioodi

lõppemist. Kompetentsikeskuste hindamisel arvestatakse ühe olulise osakaaluna koondhindest kompetentsikeskuste võimekust jätkata tegevustega vähemasti samas mahus ka toetusprogrammi „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine“ lõpetamisel. Kompetentsikeskuste toetusmahtu vähendatakse etapiviisiliselt jooksvalt meetme rakendamise käigus. Eelnõuga on ette nähtud, et tegutseva kompetentsikeskuse omafinantseeringu osakaal abikõlblikest kuludest kasvab alates aastast 2020 vähemalt 30%-ni abikõlblikest kuludest. Samuti on kavas abikõlblikkusperioodi jooksul üle vaadata toetatavad tegevused ning abikõlblike kulude loend ning vajadusel toetust veelgi kitsamaks fokuseerida.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika talituse nõunik Andres Heldring (tel 611 3106; e-post andres.heldring@rahandusministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (tel 611 3092; e-post olivia.taluste@rahandusministeerium.ee) ja õigusosakonna nõunik Marge Kaskpeit (tel 611 3645; e-post marge.kaskpeit@rahandusministeerium.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638; e-post sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheksast peatükist ja 31 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted;
2. Nõuded kompetentsikeskusele, toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr;
3. Nõuded kavandatava kompetentsikeskuse ideekavandi esitajale ja ideekavandile. Ideekavandi esitamine ja menetlemine;
4. Nõuded toetuse taotlejale ja taotlusele, toetuse taotluste menetlemine;
5. Kavandatava kompetentsikeskuse tugi- ja põhitegevuse toetuse taotluse ning tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja menetlemise kord;
6. Taotluse osas otsuse tegemine ning otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine;
7. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused;
8. Osapoolte õigused ja kohustused.

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kirjeldatakse eelnõu kohaldamisala, toetuse andmise eesmärki, oodatavat tulemust ja väljundeid, nimetatakse rakendusasutus ja -üksus, tuuakse välja määruses kasutatavad terminid ning sätestatakse vaide esitamise ja menetlemise kord.

Eelnõu § 1. Määruse kohaldamisala

Määrusega kehtestatakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ tegevuse „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine“ elluviimiseks toetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord.

Meetme tegevusest toetatavate tegevuste rakendamisel on abikõlblik sihtpiirkond Eesti, välja arvatud Harju ja Tartu maakond. Kuigi teiste meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ tegevuste puhul on sihtpiirkonnana välistatud Tallinna ja Tartu linnapiirkonnad, on erisusena käesoleva meetme tegevuste puhul abikõlbliku sihtpiirkonnana

välja jäetud kogu Harju ja Tartu maakond. Sel viisil jätkatakse ka perioodi 2007-2013 struktuurivahendite meetme „Kompetentsikeskuste arendamine“ sihtpiirkonna loogikat. Peamine teadmiste- ja uurimispotentsiaal ülikoolide ja muude teadusasutuste näol on koondunud Tallinnasse ja Tartusse ning seetõttu on ka enamik teadus- ja arendustegevuse toetamisele suunatud meetmete tulemusi kahe suurlinna kesksed. Kompetentsikeskuse mõjuulatust tuleb kindlasti lugeda vähemalt maakonnaüleseks, seega rajades kompetentsikeskuse Tallinna ja Tartu linnapiirkonnast väljapoole, kuid siiski Harju- või Tartumaa territooriumile, jääks sellisel juhul meetme tegevuste regionaalarengut tasakaalustav mõju puudulikuks. Vastupidi, vahendite selline regionaalne suunamine suurendaks pikemas perspektiivis piirkondade vahelisi arengulõhesid veelgi, mistõttu ei ole otstarbekas käesoleva meetme rahadega neid proportsioone täiendavalt võimendada.

Peatükis sätestatakse lisaks riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ja neid sätestavad dokumendid. Toetatavate tegevuste puhul teatud juhtudel võib, kuid ei pruugi olla tegemist riigiabiga. Riigiabi saab anda juhul, kui abi andmise ja sellest teavitamise kord ja tingimused on täidetud vastavalt Euroopa Komisjoni riigiabi määrustikule, mille kohaselt teatud liiki abi andmine on ühisturuga kokkusobiv. Riigiabi andmise reegleid ei kohaldata meetme lõikes tervikuna, vaid vajadusel kululiikide lõikes. Kompetentsikeskuse mittemajandusliku tegevuse toetamine ei kuulu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 reguleerimisalasse tingimusel, et neid tegevusliike ning nende kulusid, rahastamist ja tulusid on võimalik selgelt eristada, nii et majandustegevuse ristsubsideerimine on välistatud. Kompetentsikeskuse põhitegevuste taotluse puhul tuleb hinnata, kas ja millises ulatuses on tegemist mittemajanduslike või majanduslike tegevustega ning sellest lähtuvalt võtta seisukoht tegevuste toetamisel riigiabina või mitteriigiabina. Käesolevas peatükis on välja toodud võimalikud meetme tegevustele kohalduvad riigiabi andmise liigid ning vastavad piirangud, mida abi andmisel kohaldatakse.

Riigiabi andmise reegleid ei kohaldata ideekavandite etapis, kuna ideekavandite hindamisprotsessi alusel langetatava otsusega ei kaasne rahalise toetuse andmist. Samuti ei kohaldata riigiabi reegleid tugitegevuste taotlemise etapis, kuna toetuse andmise tulemusena ei teki toetuse saajale majanduslikku mõõdetavat tulu. Tugitegevuste eesmärgiks on toetust taotlevate organisatsioonide koostöös välja selgitada kompetentsikeskuse arenguperspektiiv ja potentsiaal selle realiseerimiseks. Tugitegevuste tulemusena arendatakse kavandatava kompetentsikeskuse ideekavandist välja juba selge strateegiline kontseptsioon, mis on aluseks põhitegevuste hindamisel. Lähtuvalt kaalutlusotsusest toetuse andmisel konkreetsete taotluste ja taotletavate tegevuste lõikes võib põhitegevuste taotlemise etapis tekkida vajadus anda vähese tähtsusega abi, abi teadus- ja arendusprojektidele või investeringuteks ette nähtud abi teadusuuringute taristule. Analüüs võimaliku riigiabi andmise kohta tehakse projektipõhiselt eraldi.

Eelnõu § 2. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

Toetuse andmise eesmärk on majandusaktiivsuse (tööhõive ja ettevõtlusaktiivsuse) kasv väljaspool Harju ja Tartu maakondi.

Meetme tegevuse raames tegevuste toetamise otsene eesmärk on projekti tulemusena tõendatult uute, sealhulgas kõrgema lisandväärtusega, töökohtade loomine. Tegevuste tulemusel saab 100 ettevõtet mitterahalist abi ning lisandub 100 töökohta (sh kõrgema lisandväärtusega töökohad). Kokkuvõtlikku ülevaadet väljundinäitajatest ja sihttasemetest saab tabelist 1.

Tabel 1. Meetme tegevuste väljundinäitajad

Väljundinäitaja	Mõõtmis-ühik	Fond	Piirkonna - kategooria	Sihttase 2023			Allikas	Mõõtmis-sagedus
				M	N	K		
Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv	Ettevõtte	ERF	Vähem-arenenud	-	-	100	Rakendusüksus	Kord aastas
Tööhõive kasvatust saanud ettevõtetes	Täistööajaga ekvivalendid	ERF	Vähem-arenenud	-	-	100	Rakendusüksus	Kord aastas

Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on väljundinäitajaga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud ühine nimetus.

Väljundinäitaja „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

- 1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes on tegutses või loodavas regionaalses kompetentsikeskuses koostööpartneriks ning kes saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted). Andmeid kogutakse projekti aruannetest, lõpparuannetest ning järelaruannetest (1–3 aastat pärast projekti lõppemist);
- 2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kes saavad pärast toetuse abil tingimuste paranemist kasu kompetentsikeskuse poolt vahendatavast teadmussiidest, aga ka toodetest ja teenustest. Andmeid kogutakse projekti aruannetest, lõpparuannetest ning järelaruannetest (1–3 aastat pärast projekti lõppemist).

Väljundinäitajate sihttasemete kindlaksmääramisel on lähtutud perioodi 2007–2013 kompetentsikeskuste arendamise meetme kogemusest, kavandatava toetuse eelarvest ning kavandatavate tegevuste suunitlusest (uusi objekte luuakse vähem, pigem toimub olemasolevate edasiarendamine).

Tegevused panustavad meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ tulemusnäitajasse: väljaspool Harju- ja Tartumaad loodud SKP osakaalu Eesti SKP-st on kasvanud 0,3 protsendipunkti võrra. Tulemusnäitaja saavutamist seirab rakendusamet jooksvalt projektideülesest.

Tabel 2. Meetme tulemusnäitaja

Indikaator	Mõõt-ühik	Piirkonna-kategooria	Baas-tase	Baas-aasta	Sihttas-e 2023	Andme-allikas	Mõõtmis-sagedus
Väljaspool Harju- ja Tartumaad loodud SKP osakaal Eesti SKP-st	%	Vähem arenenud	29,7%	2012	30,0%	Statistikamet	Kord kaheaastajooksul

Tegemist on Eesti regionaalarengu strateegia seireindikaatoriga, mida kasutatakse ka meetme mõju mõõtmisel. Indikaator mõõdab regionaalse SKP kasvu väljaspool Harju- ja Tartumaad.

Meetme tegevuse üldeesmärgiks on kujundada väljaspool Harju ja Tartu maakondi välja piirkondlikud kompetentsikeskused, mis omavad potentsiaali kujuneda perspektiivselt vähemalt ühel valdkondlikult piiritletud suunal rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliseks ja seeläbi tõstavad piirkonna konkurentsivõimet tervikuna. Kompetentsikeskuste rahvusvaheline mõõde avaldub eeskätt koostöös Eestist väljaspool asuvate organisatsioonide, haridus- ja teadusasutuse ning ettevõtete ja võimekuses saavutada oma tegutsemisalal tuntuks ka väljaspool Eestit.

Meetme tegevuse alaeesmärkideks on:

- 1) väljaspool Harju ja Tartu maakondi koondada kindlate valdkondadega seotud tipptasemel kompetentsi ning seda arendada;
- 2) luua piirkonnaspetsiifiliste ressursside baasil eeldusi piirkonna ettevõtete võimekuse tõstmiseks kõrget lisandväärtust loovate uuenduste käivitamisel;
- 3) luua soodsad tingimused teadmismahukaks ettevõtluseks väljaspool Harju ja Tartu maakondi;
- 4) tugevdada eri sektorite vahelist koostööd piirkonnas pikaajalise strateegilise arendustegevuse planeerimisel ning ühiste eesmärkide elluviimisel ning kompetentsi valdkonnas ettevõtete koostööd ja võrgustumist.

Meetme tegevuse oodatava tulemusena peavad kompetentsikeskused looma kohapealseid võimalusi piirkonna ettevõtja toetamisele uuendusliku oskusteabe kätte saamisel konkreetsetes kompetentsivaldkondades, panustades seeläbi nii piirkonna kui riigi konkurentsivõime tõstmisele ja majandusarengusse tervikuna. Kompetentsikeskuse tegevust ja panust meetme eesmärkidesse hinnatakse jooksvalt. Kompetentsikeskusi toetatakse taotlusvoorude raames, mistõttu toimuvad hindamised enne taotluse rahuldamise otsuse tegemist, sh analüüsitakse juba tegutseva kompetentsikeskuse seni saavutatud tulemusi. Ühtlasi kavandatakse ka tegutsevate kompetentsikeskuste projektipõhiste tegevusaruannete läbi vaatamist ja uute tegevusplaanide heaks kiitmist iga-aastaste vahetulemuste hindamise käigus. Kompetentsikeskuste rahastamist läbi selleks loodud meetme tegevuste kavandatakse vähemalt kuni aastani 2023, sealt edasi on eeldatud, et kompetentsikeskuste võimekus hankida tegevuste jätkamiseks vajalikud vahendid on oluliselt kasvanud.

Eelnõu § 3. Rakendusüksus ja rakendusasutus

Määruse rakendamisel täidab rakendusasutuse ülesandeid Rahandusministeerium ja rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi EAS). Rakendusasutused ja rakendusüksused määrati kindlaks Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2015. a korraldusega nr 295 „,Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“. Kuivõrd varem kehtinud Vabariigi Valitsuse korraldust, millega nimetatud meetmete nimekiri kinnitati, ei muudeta ülevaatamisel vaid kehtestatakse uuesti terviktekstina, tunnistades varasema meetmete nimekirja kehtetuks, on eelnõus loobutud otsesest viitest korraldusele, kuid viidatakse korralduse andmise volitusnormiks olevale struktuuritoetuse seaduse sättele.

Eelnõu § 4. Terminid

Mõistete paragrahvis on välja toodud määruse seisukohalt olulisemate mõistete kasutamine antud määruse kontekstis.

Määruses defineeritakse kompetentsikeskust kui piirkonna teadus- ja arendusasutustest ning haridusasutustest, ettevõtjate ja avaliku võimu esindajatest koosnevat sektoritevahelisel koostööl põhinevat ühendust, mis omab kindlaid kompetentse ja ressursse ning tegutseb ettevõtluse arendamise eesmärgil koondades, vahendades, rakendades ja arendades neid ressursse ja kompetentse. On eeldatud, et regionaalne kompetentsikeskus vastab ka Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1-78) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*) artikli 2 punktis 83 nimetatud teadmisi levitava organisatsiooni tunnustele. Tadmisi levitav organisatsioon on üksus (nt ülikool või uurimisinstituut, tehnosiirde agentuur, innovatsioonivahendaja, teadusuuringutele pühendunud füüsiline või virtuaalne koostööüksus), hoolimata oma õiguslikust staatusest (avalik- või eraõiguslik) või rahastamise viisist, mille peamine eesmärk on sõltumatult teostada alusuuringuid, rakendusuuringuid või tootearendust ja laialdaselt levitada sellise tegevuse tulemusi, kasutades selleks õpetamist, avaldamist või teadmussiiret. Kui üksus tegeleb ka majandustegevusega, tuleb sellise majandustegevuse rahastamine, kulud ja tulud arvestada eraldi. Ettevõtjatel, kes avaldavad otsustavat mõju sellisele üksusele, näiteks aktsionäridel või liikmetel, ei tohi olla eelisjuurdepääsu sellise üksuse teadustulemustele.

Haridusasutuste all kitsendatakse käesoleva määruse mõistes haridusseadusest tulenevat mõistet⁴, mille kohaselt loetakse haridusasutuseks eelnõu raames õppe läbiviimise õigust omavad kutseõppeasutused või kõrgkoolid. Õppe läbiviimise õigust omavad kõrgkoolid on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 18. detsembri 2008. a määruse nr 178 „Kõrgharidusstandard“ lisas 3. Teadus- ja arendusasutuste defineerimisel on lähtutud käsitlusest, mille annab teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 3.

Kompetentsi all mõistetakse uuendusliku teabe, selle loomise, vahendamise ja rakendamise seotud asjatundlikkust, mille valdkondlik suund on selgelt piiritletav ning mille abil saab luua lisandväärtust tekitavaid ressursi- või tulemuspõhiseid uuenduslikke arendusi ja tugevdada kompetentsikeskuse konkurentsivõimet. Teisisõnu on tegemist kompetentsikeskuse organisatsioonide summeeritud asjatundlikkusega ühes või mitmes valdkonnas, mis tagab kompetentsikeskuse kui terviku võime uuendusliku teabe edukaks loomiseks, vahendamiseks ja rakendamiseks.

Kompetentsikeskuse koostööpartneriks loetakse käesoleva määruse mõistes nii mittetulundusühinguid, sihtasutusi, äriühinguid, teadus- ja arendusasutusi ning haridusasutusi kui ka riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksusi, kes on konkreetse kompetentsikeskuse arendamisega seotud, kuid ei oma tingimata kohustust rahaliselt panustada kompetentsikeskuse arendamisse. Koostööpartnerite ring on ajas muutuv, laienedes keskuse arenedes pidevalt. Partneri mõistet seevastu käsitletakse struktuuritoetuse seaduses toodud tähenduses, mille kohaselt mõistetakse partnerina konkreetseesse projekti rahaliselt panustavat juriidilist isikut või organisatsiooni.

Koostööleping on kompetentsikeskuse arendamisega seotud koostööpartnerite vahel sõlmitud kirjalik ühise tegutsemise leping, mis on meetme tegevusest toetuse taotlemise ja kasutamise aluseks. Lepingu osapoolte osas peavad läbivalt olema täidetud kompetentsikeskusele esitatavad koosseisulised nõuded vastavalt määruse §-le 6. Kompetentsikeskuse koostööleping reguleerib määruse mõttes olulisi tingimusi kompetentsikeskuse osapoolte koosseisu ning investeringu rakendamise osas, mistõttu laienevad selle tähtsajalisusele ka perioodi 2014–2020 STS-i § 24 punktis 14 viidatud kestvuse nõuded. Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse seletuskirja kohaselt *tuleb toetuse saajal tagada, et projekti*

⁴ Eesti Vabariigi haridusseaduse § 3 lõike 2 kohaselt on haridusasutused eelkõige koolieelsed lasteasutused, põhikoolid ja gümnaasiumid, kutseõppeasutused, rakenduskõrgkoolid, ülikoolid, huvikoolid ning täienduskoolitusasutused, samuti neid teenindavad teadus- ja metoodikaasutused.

rakendatakse ühissätete määruse (s.o. EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU 17. detsembri 2013 MÄÄRUS (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006) artiklis 71 nimetatud aja jooksul sihipäraselt ka peale projekti elluviimist. Ühissätete määruse artikkel 71 näeb ette, et kui toetust anti infrastruktuuri või tootlikuks investeringuks, siis ei tohi toetuse saaja (ja ka partner) viie aasta jooksul lõppmakse saamisest arvates investeringu olemust või rakendamistingimusi oluliselt muuta või tootlikku/tootmistegevust lõpetada (nt töökohad peavad säilima), sealjuures kui muutub omandisuhe. Kompetentsikeskuse koostöölepingu puhul tuleb tagada selle kehtivus vähemalt viis aastat pärast põhitegevuste projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Eraldi on nimetatud kavandatava ja tegutseva kompetentsikeskuse mõisted. Kavandatavad kompetentsikeskused on kõik need kompetentsikeskused, mida varem ei ole toetatud perioodi 2007-2013 meetmest „Kompetentsikeskuste arendamine“ ning millele soovitakse taotleda toetust käesoleva määruse alusel. Kui perioodil 2014-2020 lõpeb kavandatavate kompetentsikeskuste esimese põhitegevuste elluviimise projekti abikõlblikkuse periood, loetakse neid edaspidi tegutsevateks kompetentsikeskusteks.

Eelnõu § 5. Vaide esitamine

Sätetatakse vaide esitamise ja menetlemise kord. Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale võib esitada vaide vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 51. Rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaideid lahendab rakendusamet. Kui rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse vaide, tuleb see esitada rakendusüksuse kaudu rakendusametusele. Vaideid lahendatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 kalendripäeva jooksul valet lahendavale ametusele vaide esitamisest arvates. Vaide lahendamise tähtaega võib pikendada haldusmenetluse seaduse § 84 lõike 2 kohaselt.

2. peatükk. Nõuded kompetentsikeskusele, toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Eelnõu 2. peatükis määratakse projekti raames toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus, projekti abikõlblikkuse periood, toetuse piirsumma ja osakaal ning nendega seotud tingimused.

Eelnõu § 6. Nõuded kompetentsikeskusele

Kompetentsikeskuse koosseisule esitatud nõuete eesmärk on kujundada piirkonnas innovatiivset toimekeskkonda ning läbi viia tegevusi, mida organisatsioonid üksi ei suuda. Oluliseks eelduseks on seejuures, et kõik osapooled määraksid koostöös olemasoleva asjatundlikkuse põhjal valdkondlikud või valdkondade vahelised selgelt piiritletud arengusuuna(d), st kindla spetsiifilise erialaga seotud olemasolevad tehnilised teadmised ja oskused ning nende edasiarendamise vajaduse, võimalused ning tulemusväljundid.

Nõuded kompetentsikeskusele on sätestatud eelnõu §-s 6, kus avatakse kompetentsikeskuse mõiste koosseisulisest aspektist ja juriidilisest vormist lähtuvalt. Paragrahvi esimeses lõigus on toodud minimaalsed kohustuslikud nõuded kompetentsikeskuse koosseisu osas, mis teiste riikide praktikate näitel tagavad ellu kutsutud kompetentsikeskuse kui ühenduse stabiilsuse, funktsionaalsuse ning jätkusuutlikkuse. Kompetentsikeskuse koosseisu peavad samaaegselt kuuluma vähemalt:

- (1) üks piirkonna kohaliku omavalitsuse üksus või üks piirkonna kohaliku omavalitsuste üksuste liit;
- (2) üks piirkonna teadus- ja arendusasutus või haridusasutus;
- (3) üks ettevõtete piirkondlik ühendus või ettevõtjate esindusorganisatsiooni regionaalne esindus või vähemalt kaks piirkonnas tegutsevat ettevõtet, kellel on kokkupuude kompetentsivaldkonnaga.

Teadus- ja arendusasutuste ning kutseõppeasutuste kaasamise kohustus tagab innovatsioonivõimalused - ligipääsu innovatiivsele oskusteabele läbi õppekavade, koostöösidemetega teiste haridusasutustega või muu. Ettevõtjaid nähakse meetme tegevuste kontekstis eelkõige kompetentsikeskuse kavandamise strateegilise protsessi olulise suunajana esmavajaduste selgitamiseks. Ettevõtted ei ole selles kompetentsikeskuse kavandamise etapis kompetentsikeskuse väljaarendamisega seotud investeeringutest otseseks kasusaajaks. Pigem on ettevõtted kompetentsikeskuse kavandajate ringi liikmeks ja ühtlasi nn ühiskondliku kokkuleppe tagajaks, kinnitades nii äri sektori poolt kompetentsikeskuse kavandamise vajalikkust planeeritud kujul. Seda saab teha ettevõtjate ring, kellele kuuluvad ettevõtted omavad potentsiaalset mõju kavandatava kompetentsikeskuse valdkonna/valdkondade arengule. Siinkohal ei pea tingimata olema tegemist üksikettevõtetega, kompetentsikeskuse arendamisse võib olla kaasatud ka ettevõtete esindusorganisatsioon, aga ka ettevõtete klaster. Kompetentsikeskuse väljaarendamise hilisemas etapis on ettevõtted nn kliendi rollis, kellel on võimalus kasutada kompetentsikeskuse poolt pakutavat oskusteavet ja vastavaid teenuseid (uuringute läbiviimine, spetsialistide koolitus, inkubatsiooniteenus vm). Kohaliku omavalitsuse üksused omavad tõenäoliselt kõige adekvaatsemat teavet oma territooriumil paiknevate inim- ja ettevõtlusressursside kohta ja aitavad seeläbi suunata kompetentsikeskuste tegevusi nende paremaks ära kasutamiseks piirkondliku arengu hüvanguks. Piirkonna mõiste on avatud eelnõu §-s 4, üldjuhul saab kompetentsikeskuse piirkonnana käsitleda selle asukohapõhist maakonda.

Kompetentsikeskuse koosseisulised nõuded peavad olema tagatud ja täidetud igas taotlemise etapis, samuti ideekavandite esitamise etapis. Kompetentsikeskuse koosseisulised esitatavad nõuded peavad olema täidetud vähemalt viis aastat pärast põhitegevuste projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu. Eelnõu §-s 6 loetletud osapooled võivad kompetentsikeskuse arendamiseks, selle tegevuste koordineerimiseks ja juhtimiseks moodustada põhitegevuste taotluse etapis eraldiseisva juriidilise isikuna sihtasutuse või mittetulundusühingu. Samaväärselt täidab selles etapis nimetatud nõuet ka osapoolte poolt allkirjastatud koostöölepingu alusel moodustatud kompetentsikeskuse ühtne alaline juhtorgan, millel on kompetentsikeskuse töö juhtimises ja otsustamises sihtasutuse või mittetulundusühingu juhtorganiga samastatav pädevus. Juhtorganite pädevuses olevad küsimused on antud paragrahvis samuti eraldi välja toodud.

Eelnõu § 6 lõikes 6 on sätestatud nõuded tegutsevale kompetentsikeskusele. Nõuete sätestamise eesmärgiks on kompetentsikeskuse jätkusuutlikkuse ning valdkondliku kõrge konkurentsivõime säilitamine, keskuse teenuste kättesaadavuse tagamine võimalikult laiale valdkonna ettevõtete ringile ning kompetentsikeskuse teenuste ning tegevuse orienteeritus ettevõtete vajadustele. Samuti on oluline tagada tingimused, et kompetentsikeskuse tegevuse kese jääks kompetentsikeskuse esialgsesse asukohta, mitte ei kanduks üle mõnda suuremasse teadus-arenduskeskusesse (Eesti mõistes Tartusse või Tallinnasse). Kompetentsikeskus, mis peab pakkuma valdkonna ettevõtetele vajalikku arendustuge, vajab teatud suurusega kompetentset meeskonda, et võimekus ning sünergia kompetentsikeskusena tegutsemiseks oleks tagatud.

Kompetentsikeskuse teenustele ja toetuse abil loodud seadmetepargile ning testkeskkonnale tuleb tagada juurdepääs kõigile ettevõtetele võrreldavatel tingimustel. Standardteenuste osas kehtestab kompetentsikeskus avaliku hinnakirja, spetsiifilisemate teenuste puhul (näiteks

uurimis- ja tootearendusteenused) tuleb kliendile teenuse hinna kujundamisel läheneda võrdsetel alustel, lähtudes näiteks tellitava töö ajalisest mahust ning materjali mahust. Kompetentsikeskuse seadmetepargi ning testkeskkonna kasutamine tuleb ettevõtjatele tagada sellises ulatuses, mis on suunatud ettevõtjatele kasutamiseks, s.t. kompetentsikeskusel võib olla vaid keskuse enda poolt kasutatav seadmetepargi või labori osa, mida keskus kasutab oma arendus- ja uurimistööks ning mille otsekasutust ettevõtjatele ei võimaldata. Samuti võib kompetentsikeskus kehtestada ettevõtjate poolt kasutatava seadmetepargi või testkeskkonna kasutamiseks täiendavaid nõudeid, nagu näiteks seadmete kasutamine vaid selleks määratud kompetentsikeskuse töötaja abil või juuresolekul, kehtestatud juhendi alusel vms. Samuti võib kasutamise eeskirjadega piirata ühele ettevõttele võimaldatavat kasutusaega, hoidmaks ära kompetentsikeskuse muutumist mõne üksiku ettevõtte katselaboriks ning tagada ligipääs võimalikult laiale kasutajaringile.

Samuti sätestatakse eelnõu § 6 lõikes 6 punktis 2 koostööpartneritest ettevõtete kaasamise kohustus kompetentsikeskuse strateegilisse planeerimisse. Selle nõude eesmärgiks on hoida kompetentsikeskuse tegevus fookuseerituna valdkonna ettevõtete vajadustele – ühelt poolt peab ettevõtjatele vajaliku arendustoe pakkumiseks kompetentsikeskus olema valdkonna ettevõtetest sammu võrra ees, kuid teiselt poolt on oluline, et ettevõtjad suudaksid kompetentsikeskuse poolt pakutavat rakendada. Strateegilisse planeerimisse kaasatuse tagab valdkonna ettevõtjate kuulumine kompetentsikeskuse juhtorganisse (näiteks kompetentsikeskuse juures tegutsev nõukogu), kes vaatab iga-aastaselt läbi keskuse tegevuskava ja eelarve ning osaleb keskuse peamiste tegevussuundade heakskiitmisel.

Eelnõu § 6 lõike 6 punktidega 3 ja 4 sätestatakse nõuded kompetentsikeskuse meeskonnale. Tagamaks kompetentsikeskuse kõrget valdkondlikku konkurentsivõimet on punktis 4 sätestatud vähemalt 5 magistrandi või doktorandi ning vähemalt 2 doktorikraadiga teadustöötaja kaasatus keskuse tegevustesse. Magistrantide ja/või doktorantide kaasamine on oluline, et luua side kompetentsikeskuse ning valdkonnas teaduskraadi omandavate õppurite vahel ning tuua keskusesse uut teadmist. Kaasatuse all ei ole mõeldud, et magistrandid/doktorandid peaksid olema tingimata keskusega lepingulises suhtes – lisaks lepingulisele suhtele võib kaasatus väljenduda ka kompetentsikeskuse valdkonnaga seotud uurimistöö kirjutamises, mille puhul keskuse või keskuse personaliga tehakse teatud määral koostööd või näiteks keskuse seadmetepargi või testkeskkonna kasutamise võimaldamises valdkonna magistrantidele/doktorantidele praktilise uurimistöö läbiviimiseks. Keskuse tegevuse kõrge konkurentsivõime tagamiseks on oluline, et tegevusse oleks kaasatud teaduskraadi omavad teadustöötajad. Ka selle nõude puhul ei ole otseselt nõutud doktorikraadi omavate töötajate olemasolu keskuse asukohas, vaid koostööd keskusega. Doktorikraadiga teadustöötajate kaasatuse all kompetentsikeskuse tegevusse mõeldakse siiski lepingulist suhet, mis tagab vastava teadustöötaja panustamise keskuse tegevustesse vähemalt oma uurimistöö tulemuste keskusega jagamisel. Doktorikraadiga teadustöötaja, kellega keskus koostööd teeb, võib olla ka väljastpoolt Eestit. Juhtudel, kus tegemist on uuendusliku valdkonnaga või enam rakendusliku valdkonnaga, kus doktorikraadi saanud töötajaid ei ole või neid on väga vähe, võib keskuse teadusvõimekust tõsta ka muudes keskuse tegevust toetavates valdkondades doktorikraadi omavate teadustöötajate abil (näiteks majandus, infotehnoloogia, mehhatroonika vms).

Kompetentsikeskuse asukohas 5 täiskoormusega ametikoha olemasolu nõue on seatud tagamaks, et keskuse asukohas oleks kohapeal olemas piisav tuumikkompetents ning tagatud ettevõtjatele vajalik tugi seadmetepargi ja testkeskkonna kasutamiseks. Toodud 5 ametikoha arvestusse lähevad kõik kompetentsikeskuse tegevusega seotud töölepingulised ametikohad, k.a. seadmete opereerimise ja/või keskuse töö korraldamise ning toetamisega seonduvad ametikohad. Samuti võivad osad lepingud olla osa-ajalised, kui nende osa-ajaliste lepingute täistööajale summeerimisel tuleb kokku nõutud arv täiskoormusele vastavaid töökohti.

Keskuse asukohas töötavatele töötajatele võib nendega sõlmitud töölepingus sätestada kodukontoris või muus asukohas töötamise võimaluse osa-ajaliselt, s.t. keskuse asukohas töötamine ei pea olema täistööajaline.

Kompetentsikeskuse jätkusuutlikkuse üheks tagatiseks on piisava kliendibaasi olemasolu. Eelnõu § 6 lõike 6 punktis 5 on sätestatud nõue, et tegutsev kompetentsikeskus peab aasta jooksul teenindama vähemalt 20 klienti. Kompetentsikeskuse klientide hulka kuuluvad kõik need füüsilised või juriidilised isikud, kes tasuvad kompetentsikeskuse poolt neile osutatud teenuste või toodete eest. Nõudele vastavuse hindamisel arvestatakse muuhulgas ka müügitellimuste arvu. Võib juhtuda, et kompetentsikeskuse klientuuri moodustab nõuetele mittevastav arv ettevõtteid, kuid olemasolevad võtmekliendid tagavad kompetentsikeskusele optimaalse tellimuste mahu ja käibe.

Eelnõu § 6 lõike 6 punktis 6 sätestatakse nõue, et tegutsev kompetentsikeskus peab osalema rahvusvahelises koostöös, sh oma tegutsemisvaldkonnas saavutama rahvusvahelise tuntuse samalaadsete organisatsioonide seas. Kompetentsikeskuste hallatava oskusteabe ning spetsialiseerumise tase peaks pikemas perspektiivis olema piisavalt kõrge, et osaleda rahvusvahelistes koostööprojektides ja arendustes ning kuuluda rahvusvahelistesse koostöövõrgustikesse. Kompetentsikeskuse rahvusvahelise koostöö alla võib lugeda ka näiteks teaduspublikatsioonide avaldamise mõnes teadusringkonnades tunnustatud keskkonnas, kompetentsikeskuse valdkonnas rahvusvaheliste konverentside korraldamise, ühisprojektide algatamine välismaiste teadus- ja uuringuasutustega. Rahvusvahelise koostöö hindamisel jälgitakse, millise panuse on kompetentsikeskus andnud valdkonna üldisesse arengusse. Rahvusvahelist koostööd hinnatakse kvalitatiivselt.

Kui üldjuhul eeldatakse, et toetuse saamiseks peab tegutsev kompetentsikeskus taotlemisel vastama kõikidele eelnõu § 6 lõikes 6 toodud nõuetele, siis tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetamiseks esmakordsel taotluse esitamisel ei pea olema täidetud lõike 6 punktides 2-3 ja 5-6 nimetatud nõuded. Tegemist on üleminekuperioodiga kompetentsikeskuse järgmisesse arenguetappi, kus kompetentsikeskus peab kohanema uute ja täpsemate nõuetega toetuse saamiseks. Sel juhul peab tegutsev kompetentsikeskus lõike 6 punktides 2-3 ja 5-6 nimetatud nõuetele vastama § 29 lõikes 5 nimetatud tegevusaruande esitamise tähtjaks. Tegutseva kompetentsikeskuse nõuete täitmist hinnatakse iga-aastase kompetentsikeskuse tegevusaruandluse läbivaatamise käigus. Tegevusaruandlust ja järgmise aasta oodatavaid tulemusi analüüsib meetme tegevuse hindamiskomisjon. Kui kompetentsikeskuse kahe eelneva aasta tulemused ei vasta eeldatavatele nõuetele, võib hindamiskomisjon teha rakendusüksusele ettepaneku peatada või lõpetada toetuse maksmine ning vajadusel nõuda ka toetuse tagasi. Kui tegutsev kompetentsikeskus taotleb toetust järgnevate taotlusvoorude raames, kehtivad § 6 lõikes 6 toodud nõuded talle juba toetuse taotlemise hetkel.

Kavandatava kompetentsikeskuse puhul ei eeldata veel kõikide tegutsevate kompetentsikeskuste nõuete täitmist, kuna arvestada tuleb ka tegevuse käivitamiseks vajamineva ajaga. Küll eeldatakse, et peale põhitegevuste taotluse rahuldamise otsuse tegemist on kavandatavad kompetentsikeskused valmis täitma eelnõu § 6 lõike 6 punktides 1-4 toodud nõudeid. Täpsemad tingimused kehtestatakse põhitegevuse taotluse rahuldamise otsuses.

Eelnõu § 7. Toetatavad tegevused

Kavandatavate ja tegutsevate kompetentsikeskuste toetamiseks mõeldud tegevuste pakett ja rakendusskeem on mõnevõrra erinevad. Kui tegutsevate kompetentsikeskuste puhul toetatakse § 7 lõikes 1 punktis 2 nimetatud põhitegevusi, siis kavandatavate kompetentsikeskuste

rajamise ettevalmistamiseks on võimalik toetust taotleda ka punktis 1 märgitud tugitegevuste osas.

Kavandatavate kompetentsikeskuste tugi- ja põhitegevustele toetuse taotlemise eelduseks on määruse nõuetele vastavalt esitatud EAS-i poolt heakskiidetud ideekavand. Tugitegevustele toetuse taotlemine on valikuline, kuna tegemist on kavandatava kompetentsikeskuse välja arendamise ja põhitegevuste ettevalmistamisele kaasa aitavate strateegilise iseloomuga tegevustega, mille läbiviimiseks kõik potentsiaalsed taotlejad ei pruugi toetust vajada. Põhitegevustele toetuse taotlemiseks tuleb eelnevalt välja selgitada, kas kompetentsikeskuse põhivajadused ja -tegevused vastaksid muu hulgas kõikide kaasatud sektorite (ja osapoolte) vajadustele, põhineksid reaalsel eeldustel, osapoolte pikaajalisel huvil ning oleksid teostatavad. Tugitegevuste läbiviimine aitab koostööpartneritel muu hulgas välja selgitada vajalikud edasised tegevused kompetentsikeskuse kavandamiseks, lähtuvalt püstitatud eesmärgist.

Põhitegevused aitavad kaasa meetme tegevuste eesmärkide täitmisele ning panustavad rakenduskavas kinnitatud väljundindikaatorite täitmisele. Toetatavate põhitegevuste ühisnimetajaks on kompetentsikeskuse tegevusvaldkonnas teadmiste ning oskuste kogumine, arendamine ja selle levitamine viisil, et see tooks endaga kaasa võimalikult palju kasu valdkonna ettevõtjatele ning kogu piirkonna majandusarengule tervikuna. Tegemist on peamiselt nn teadmussiirde alase tegevusega, mille eesmärk on omandada, koguda ja jagada teadmisi ning pädevust. Suure osa moodustavad mittemajandusliku iseloomuga tegevused nagu sõltumatu teadus- ja arendustegevus teadmiste suurendamiseks ja arusaamise parandamiseks ning teadusuuringute tulemuste laialdane levitamine mittediskrimineerival alusel. Samas aidatakse kaasa arendustele, mis toetavad kompetentsikeskuste rahvusvahelistumist ning tegevuste tutvustamist laiemalt. Toetust võib anda põhjendatud juhtudel ka kompetentsikeskuse majandusliku iseloomuga taristu arendamiseks ja teadus- ning arendusprojektide elluviimiseks.

Eelnõu § 8. Kulude abikõlblikkus

Abikõlblikud on toetuse saaja või projekti elluviimisesse kaasatud partnerite kulud, mis on otseselt vajalikud eelnõu § 7 lõikes 1 nimetatud toetatavate tegevuste elluviimiseks ning eelnõu §-s 2 nimetatud toetuse eesmärgi, tulemuse ja väljundite saavutamiseks. Samuti on abikõlblikud Vabariigi Valitsuse 12. septembri 2014. aasta määrusest nr 146 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise, toetusest rahastatud objektide tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“ tulenevad teavitamisega seotud kulud. Eelnõu sätestab perioodi, mille jooksul loetakse tehtud kulud abikõlblikeks. Abikõlblik kulu peab olema tasutud projekti abikõlblikkuse perioodil või 45 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi, kuid kõige hiljem 31. augustil 2023. a.

Tugitegevustega seotud abikõlblikke kulusid saab taotleda vaid tugitegevuste vooru raames ja neid võivad taotleda vaid need kavandatava kompetentsikeskuse taotlejad, kelle ideekavand on EAS-i poolt heaks kiidetud. Tugitegevuste ellu viimiseks on võimalik toetust taotleda vajalike strateegiate, tegevuskavade, teostatavusanalüüside koostamiseks ja muude ettevalmistavate tööde läbiviimiseks, ekspertide kaasamiseks ja projektijuhtimise teenusteks, samuti eelnõu § 8 lõike 8 punktides 1-3 sätestatud tingimustel õppereiside korraldamiseks ja õppereisidel osalemiseks välisriikidesse eesmärgiga tutvuda samalaadsete praktikatega kompetentsikeskuste arendamisel ja koguda teadmisi kompetentsikeskuse kontseptsiooni kohta, nende võimalike funktsioonide, toimimismehhanismide jm kohta.

Põhitegevuste toetamiseks võivad toetust taotleda nii kavandatavad kui ka tegutsevad kompetentsikeskused. Küll ei ole tegutsevatel kompetentsikeskustel toetust võimalik taotleda

lõike 4 punktides 1-3 nimetatud kuludele, kuna sedalaadi investeeringuid on juba eelnevalt toetatud perioodi 2007-2013 meetme „Kompetentsikeskuste arendamine“ raames. Seevastu uuele kompetentsikeskusele vajalike ruumide rekonstrueerimine või ka uute hoonete ehitamine ja vajaliku sisustusega varustamine on abikõlblik. Määrusega ei sätestata kindlaid piirmäärasid kompetentsikeskuse projekti ehituskuludele, kuid taotluse hindamisel arvestatakse iga konkreetse kompetentsikeskuse tegevusspetsiifikat ning olmevajadusi. Ehitustööde puhul on abikõlblikud ka kõik sellega kaasnevad kulud ehituslikust projekteerimisest omanikujärelevalveni. Põhjendatud juhul on võimalik toetada ka kompetentsikeskuse rajamiseks vajaliku kinnisasja ostu, mis võib moodustada kuni 10% projekti abikõlblikest kuludest. Ehitusliku projekteerimise, sisekujundusprojektide koostamise, ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste uurimistööde, keskkonnamõtjude hindamise, muinsuskaitse eritingimuste, ehitusprojektide ekspertiiside või detailplaneeringu koostamise kulud võivad moodustada kuni 10% projekti abikõlblike kulude kogumahust. Projekti raames ei eeldata tingimata uuele kompetentsikeskusele ruumide ehitamist. Kui teatud juhtudel on otstarbekam näiteks notariaalse kasutuslepingu alusel kompetentsikeskuse ruumideks hoone kasutamine või rentimine, võib selle eest makstavat tasu kajastada kaudsete kulude raames. Abikõlblikeks kuludeks loetakse ka kompetentsikeskuse ruumide sisustamist nii tööks vajaliku olmetehnika ja mööbliga kui spetsiifilisemate seadmete ja tarvikutega. Toetakse seadmeid, mille abil on võimalik läbi viia valdkonnaspetsiifilisi teste, analüüse ja uuringuid.

Kompetentsikeskuste tegevuste raames on abikõlblikud kompetentsikeskuste töötajate ja juhtorgani liikmete põhitegevustega seotud personalikulud vastavalt Vabariigi Valitsuse 01. septembri 2014. aasta määruse „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 3. Sealhulgas on abikõlblikud koolituskulud, mida töötajad või juhtorgani liikmed vajavad seoses kompetentsikeskuse arendamisega täiendõppeks või erialase kvalifikatsiooni tõstmiseks. Abikõlblikud on ka konverentsidel osalemise kulud, mis on vajalikud kompetentsikeskuse valdkonnas uute teadmiste hankimiseks ja jagamiseks, aga ka partnerluskontaktide loomiseks. Määruse alusel ei kaeta samas personalikulusid, mis on seotud kompetentsikeskuse majanduslike teenuste pakkumisega (näiteks lepingulised teadusuuringud, laborite ja seadmete rentimine ettevõtetele). Need kulud on juba eelduslikult arvestatud tasu sisse, mille maksab kinni teenust tarbiv ettevõtja.

Projekti kaudsete kuludena loetakse abikõlblikuks projekti üldkulud ja projekti administreerimisega seotud kulud. Üldkulud on vastavalt ühendmääruse § 9 lõikele 5 bürootarvete kulud; sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu; infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika rentimine või liisimine ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamine ja remontimine; kütte, vee, elektri ja ruumide koristamisega seotud kulud; ruumide rentimine; valveteenus; maamaks; projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu juhul, kui projekti jaoks on eraldi pangakonto; riigisisese lähetusega seotud kulu tehnilise abina toetuse andmisel. Projekti administreerimisega seotud kulud on nimetatud ühendmääruse § 9 lõikes 6. Projekti administreerimiseks loetakse järgmised tegevused: raamatupidamine; sekretäri- ja personalitöö; hankespetsialisti tegevus; haldustöötaja tegevus; infotehnoloogi tegevus; muu abistav töö. Kompetentsikeskuse kaudsed kulud arvestatakse kindla määra alusel projekti otsestest kuludest. Projekti otsesteks personalikuludeks loetakse ühendmääruse § 3 lõike 1 punktides 1–4 ja § 3 lõikes 4 loetletud kulud, välja arvatud projekti administreeriva personali kulu, mis tekib seoses lõikes 6 nimetatud tegevusega.

Meetmest ei toetata üldise töö- ja juhtimisalase täienduskoolituse läbiviimist, keeleõpet, töötajate üldise haridustaseme tõstmisega seotud tasemekoolitust, praktikat jm valdkonnaspetsiifikaga otseselt mitteseotud koolitusi. Samuti ei toetata meetme raames

haridusasutuste põhikompetentsidega seotud valdkondade väliseid põhitegevusi, mis on seotud tavaõppetööga (nt õppekavade välja töötamine, aineõpetajate palkamine jm) ja neile tugiteenuste osutamisega seotud tegevusi (õpilaskodude ehitus ja renoveerimine, toitlustusteenuse osutamisega seotud tegevused jm). Ka ei toetata hooldusremonti (perioodiline hooldustöö ehitise normaalse toimimise tagamiseks ning ehitise kasutusea pikendamiseks) ega investeringuid objektidesse ja tegevustesse, mis on suunatud riigi valitsemis- ja haldusorganisatsioonide põhifunktsioonide täitmisele. Abikõlblikud ei ole majutus-, konverentsi- ja toitlustusteenuste ning muude kompetentsikeskuse erialase tegevusega mitteseotud ruumide väljaarendamisega seotud ehitus- ja projekteerimiskulud või nendega seotud kulud.

Kompetentsikeskuste põhitegevuste kulude katmisel tuleb jälgida kompetentsikeskuse majandusliku ja mittemajandusliku tegevuse mahu osakaale, lähtuvalt Euroopa Komisjoni teatisest 2014/C 198/01 „Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik“ toodud tingimustest.

Sealhulgas kompetentsikeskuse mittemajandusliku tegevusena arvestatakse:

- a) sõltumatu teadus- ja arendustegevus teadmiste suurendamiseks ja arusaamise parandamiseks, sealhulgas teadus- ja arenduskoostöö, kui teadusasutus või teadusuuringute taristu on kaasatud tõhusasse koostöösse;
- b) teadusuuringute tulemuste laialdane levitamine mitteeksklusiivsel ja mittediskrimineerival alusel, näiteks õpetamise, avatud juurdepääsuga andmebaaside ja publikatsioonide või avatud lähtekoodiga tarkvara abil;
- c) teadmussiirde alane tegevus, kui sellega tegeleb teadusasutus või teadusuuringute taristu (sealhulgas nende osakonnad või tütarettevõtjad) või seda tehakse koos teiste selliste üksustega või nende nimel ning kui kogu sellest tegevusest saadav kasum investeeritakse taas teadusasutuse või teadusuuringute taristu esmasesse tegevusse.

Kompetentsikeskuse majandustegevuse alla kuulub näiteks seadmete või laborite üürimine ettevõtjatele, neile teenuste osutamine või lepinguliste teadusuuringute tegemine. Juhul kui teadusuuringute taristut kasutatakse nii majandustegevuseks kui ka mittemajanduslikuks tegevuseks, kohaldatakse riigiabi eeskirju riikliku rahastamise suhtes selles ulatuses, milles rahastamine katab majandustegevusega seotud kulusid. Juhul kui teadusasutust või teadusuuringute taristut kasutatakse peaaegu täielikult mittemajanduslikuks tegevuseks, võib selle rahastamine jääda tervikuna välja riigiabi eeskirjade reguleerimisalast, kui majandustegevus jääb selgelt kõrvaliseks tegevuseks, s.o tegevuseks, mis on otseselt seotud asutuse või teadusuuringute taristu toimimisega ja selleks vajalik või lahutamatu seotud asutuse või taristu peamise mittemajandusliku tegevusega ning mille maht on piiratud. Riigiabi eeskirjade reguleerimisalast jäävad kompetentsikeskuse toetatavad tegevused välja juhul, kui majandustegevuses kasutatakse täpselt samu majandustegevuse sisendeid (nt materjalid, seadmed, töajõud ja põhivara) kui mittemajandusliku tegevuse jaoks ning igal aastal eraldatakse sellise majandustegevuse jaoks mitte üle 20% asjaomase üksuse üldisest aastasest tegevusmahust.

Kui kompetentsikeskuse teadusuuringute infrastruktuur toetab nii majanduslikke kui ka mittemajanduslikke tegevusi, tuleb kompetentsikeskuse rahastamist, kulusid ja tulusid arvestada eraldi järjepidevalt kohaldatavate ja objektiivselt põhjendatud kuluarvestuspõhimõtete alusel. Kompetentsikeskusel tuleb esitada ka andmed majandustegevuse ulatuse kohta, mis võimaldavad hinnata, kas sellise tegevuse aastane maht ületab 20% infrastruktuuri kasutuse üldisest aastasest mahust. Sellisel juhul võidakse rakendada teadusuuringute infrastruktuurile sätestatud riigiabi reegleid vastavalt üldise

grupierandi määruse artiklile 26. Abiga teadusuuringute infrastruktuurile võib tegemist olla määruse § 8 lõike 4 punktis 1-4 nimetatud kulude katmisel⁵.

Mõnede kompetentsikeskuste poolt läbi viidavate teadus- ja arendusprojektide toetamisel võib olla puutumus teadus- ja arendusprojektidele antava riigiabiga. Kui toetus on teadus- ja arendusprojektidele antav abi, on abikõlblikud:

- a) personalikulud⁶: teadlased, tehnikud ja muud vajalikud töötajad selles ulatuses, mil nad tegelevad konkreetse projektiga;
- b) vahendite ja seadmete kulud sellises ulatuses ja sellisel ajavahemikul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, peetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikuludid, mis vastavad projekti kestusele ja mis arvutatakse hea raamatupidamistava kohaselt;
- c) ehitiste ja maaga seotud kulud sellises ulatuses ja sellisel ajavahemikul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Ehitise puhul peetakse abikõlblikuks vaid amortisatsioonikulu, mis vastab projekti kestusele ja mis arvutatakse hea raamatupidamistava kohaselt. Maa puhul on abikõlblikud omandi üleminekuga seotud kulud või tegelikult tekkinud kapitalikulud;
- d) turutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatud nõustamisteenuste ja muude sarnaste teenuste kulud;
- e) otse projektiga seotud täiendavad üldkulud;
- f) otse projektiga seotud muud tegevuskulud, sealhulgas materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud.

Teatud juhtudel ei saa välistada ka toetuse andmist vähese tähtsusega abina, kui abi suurus toetuse saaja kohta ei ületa piirmäära 200 000 eurot kolme järjestikuse aasta jooksul. Näitena võib tuua eelnõu § 8 lg 4 punktis 10 märgitud messidel osalemise kulud, millega aidatakse kaasa kompetentsikeskuse toodete või teenuste müügile.

NB! Nii grupierandi alusel antava riigiabi kui vähese tähtsusega abi alla loetakse ka toetuse saaja omafinantseeringu osa, mis pärineb riigi, linna või valla vahenditest.

Eelnõu § 9. Projekti abikõlblikkuse periood

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõppevad ning millal projekti elluviimiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood jääb üldjuhul ajavahemikku 2015. aasta 1. septembrist kuni 2023. aasta 31. augustini. Projekti tegevuste abikõlblikkuse periood algab üldjuhul taotluse registreerimisel või taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses määratud hilisemal kuupäeval. Sealjuures rakendatakse kavandatavate või tegutsevate kompetentsikeskuste toetamisel mõnevõrra erinevaid reegleid.

Uue kompetentsikeskuste tugitegevuse abikõlblikkuse periood algab taotluse registreerimisest või sellest hilisemast kuupäevast. Varasemaid taotleja poolt tehtud projektiga seotud kuludid abikõlblikuks ei loeta. Abikõlblikkuse periood võib taotluse registreerimisest või hilisemast kuupäevast kesta kuni 12 kuud. Abikõlblikud tegevused peavad olema ellu viidud enne põhitegevuse taotluse esitamist.

⁵ Nendeks on ehitustööde teostamise ja kommunikatsioonide rajamise, sealhulgas liitumistasude, omanikujärelevalve ja ehitusprojekti juhtimine ning autorijärelevalve kulud; ehitustööde jaoks vajalike ehitusgeoloogiliste või -geodeetiliste uurimistööde, ehitusliku projekteerimise, ehitusprojektide ekspertiiside, keskkonnamõjude hindamise ning muinsuskaitse eritingimuste koostamisega kulud; kinnisasja ostmine ning materiaalse ja immateriaalse vara ost, sealhulgas seadmete soetamine koos paigaldamisega.

⁶ Vt ühendmääruse § 3.

Kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuste projekti elluviimise maksimaalne periood on 36 kuud. Abikõlblikkuse periood algab taotluse registreerimisest või sellest hilisemast kuupäevast. Erandina kinnisasja ostmise ning ehitamise ettevalmistavate kulude nagu ehitusliku projekteerimine osas võib taotluse rahuldamise otsuses sätestada taotluse registreerimise kuupäevast või taotluse rahuldamise otsusega määratud hilisemast kuupäevast kuni 24 kuud varasema projekti abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva, kuid mitte varasema kui 2015. aasta 1. septembri. See tähendab, et taotluse rahuldamise otsuse korral ning juhul, kui see ei ole vastuolus riigiabireeglitega, on võimalik hüvitada eelnimetatud ettevalmistamisega seotud kulud tagasiulatuvalt.

Tegutseva kompetentsikeskuse projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäev määratakse konkreetse taotlusvooru välja kuulutamisel. Tegutsevatele kompetentsikeskustele korraldatakse perioodi jooksul vähemalt kaks taotlusvooru, tegevuste toetamiseks mitte pikemaks kui nelja-aastaseks perioodiks. Abikõlblikkuse periood algab taotluse registreerimisest või sellest hilisemast kuupäevast. Erandina võib tegutseva kompetentsikeskuse kuludele määrata varasema projekti abikõlblikkuse perioodi alguspäeva, kuid mitte varasema kui 2015. aasta 1. septembri. Kui rakendusüksus toetuse taotluse rahuldab, võib kulusid hüvitada tagantjärele, kui need ei ole vastuolus riigiabireeglitega.

Kui tegemist on abiga teadusuuringute taristule või teadus- ja arendusprojektidele antava abiga, siis üldise grupierandi määruse artikli 6 järgi kohaldatakse viidatud määrust ainult abi suhtes, millel on ergutav mõju. Abi ergutav mõju tähendab seda, et abi saaja ei oleks ilma toetuseta saanud asuda kavandatud tegevusi ellu viima. Abi ergutav mõju puudub samas selliste tegevuste osas, mille abisaaja oleks ka ilma toetuseta ellu viinud. Abil on ergutav mõju, kui abisaaja on rakendusüksusele esitanud kirjaliku taotluse enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Juhul kui enne taotluse esitamist on taotleja juba teinud kulusi või sõlminud siduvaid lepinguid projektis kavandatud tegevuste ellu viimiseks, ei ole neid kulusid võimalik enam tagantjärele katta.

Eelnõu § 10. Toetuse piirsumma ja osakaal

Toetuse finantseerimise maksimaalseks suuruseks kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuste toetuse taotlemiseks on 30 000 eurot taotleja kohta. Kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuste toetuse taotlemise etapis on finantseerimise maksimaalseks suuruseks 2 000 000 eurot taotluse kohta. Tegutseva kompetentsikeskuse maksimaalne toetussumma kehtestatakse konkreetse taotlusvooru välja kuulutamisel, sõltuvalt selle muudest tingimustest ja abikõlblikkuse perioodi pikkusest.

Perioodil 2016-2019 võib projektile antav toetus moodustada maksimaalselt 85% projekti abikõlblikest kuludest, sellisel juhul on omafinantseeringu minimaalne määr 15%. Taotlusvoorude raames nõutava omaosaluse sätestamisel lähtutakse põhimõttest, et tegutsevate kompetentsikeskuste omaosalusmäär projekti kulude katmisel on ajas kasvav. Perioodiks 2020-2023 kavandatud toetusmäär mitteriigiabi puhul võib maksimaalselt ulatuda 70%-ni projekti abikõlblikest kuludest, omafinantseeringu minimaalne määr on nimetatud perioodil 30%. Toetusprotsendi vähendamine kompetentsikeskuse mitteriigiabi tegevustele on tingitud vajadusest vähendada järk-järgult kompetentsikeskuste sõltuvust riigipoolsest toetusest ja motiveerida kompetentsikeskusi otsima võimalusi oma tulubaasi suurendamiseks. Eelduslikult on aastaks 2020 kasvanud kompetentsikeskuste võimekus kompetentsikeskuse ülalpidamise kulude katmiseks.

Kui toetus on käsitatav riigiabina või vähese tähtsusega abina, järgitakse vastavale riigiabi liigile kehtestatud reegleid ning sellisel juhul ei arvestata määruse lõigetes 3 ja 5 sätestatud toetuse määradega. Samas tuleb ka juhul, kui projektis sisalduvad tegevused on käsitletavad

osaliselt riigiabina, kuid osaliselt mitteriigiabina, arvestada eelnõu § 10 lõigetes 3 ja 5 sätestatud omafinantseeringumäärasid. Ehk kui projekt sisaldab kulusid, mis on riigiabi, siis panustatakse omafinantseeringu katmisse vastavalt riigiabimääradele, kuid selle võrra vähem võib näiteks panustada mitteriigiabi tegevustele, peasi et kogu projekti üldine omafinantseeringumäär moodustaks vastavalt kas 15% või 30%.

Määruse alusel antava riigiabi ja vähese tähtsusega abi reeglitest tulenevad piirangud toetuse osakaalule on esitatud tabelis 4.

Tabel 3. Määruse alusel antava toetuse suhtes kehtivad piirangud

Abi liik	Abi võib anda kuni tabelis märgitud summani või maksimaalse piirmääran, võttes arvesse käesolevas määruses sätestatud tingimusi (kavandatavatele kompetentsikeskustele toetus kuni 2 000 000 eurot ja kuni 85% abikõlblikest kuludest, tegutsevatele kompetentsikeskustele vastavalt taotlusvoorus määratud maksimaalsele toetuse summale ja perioodi maksimaalsele toetusmääradele: perioodil 2015-2019 maksimaalne toetusmäär 85%, perioodil 2020-2023 maksimaalne toetusmäär 70%)
Ei ole riigiabi	85% abikõlblikest kuludest, minimaalne omafinantseering on 15%, mis võib tulla ka avaliku sektori rahadest
Vähese tähtsusega abi	Ühele ettevõtjale kolme aasta jooksul antava vähese tähtsusega abi ülemmäär on 200 000 eurot.
Teadusuuringute taristu rajamiseks ja ajakohastamiseks antav abi	Abi osakaal ei tohi ületada 50% abikõlblikest kuludest.
Teadus- ja arendusprojektile antav abi	Teadus- ja arendusprojekti tegevused peavad olema liigitatavad alusuuringuteks, rakendusuuringuteks, tootearenduseks või teostatavusuuringuteks. Abi osakaal: alusuuringute puhul kuni 100%, rakendusuuringute puhul kuni 80%, tootearenduse puhul kuni 60%, teostatavusuuringute puhul kuni 70%.

3. peatükk. Nõuded kavandatava kompetentsikeskuse ideekavandi esitajale ja ideekavandile. Ideekavandi esitamine ja menetlemine

Eelnõu § 11. Ideekavandite vooru väljakuulutamise, ideekavandi koostamise eelnõustamine ja ideekavandi esitamine

Ideekavandite esitamine toimub ideekavandite vooruna. Ideekavandite voorus esitamise eeliseks on ideekavandite omavahelise võrreldavuse saavutamine, mis võimaldab välja sõeluda kõige parema ettevalmistusastmega ning potentsiaaliga ideekavandid ning nende alusel täpsemalt prognoosida meetme rakendamise järgnevaid etappe, sh võimalike täiendavate ideekavandite voorude ning põhitegevuste voorude avamist. Ideekavandid koos nõutud lisadokumentidega esitatakse EAS-i poolt välja kuulutatud ideekavandite vooru tähtpäevaks e-teeninduse kaudu (sisenemine veebi www.eas.ee avalehe kaudu). Vooru avanemise tähtaja kinnitab rakendusamet. Vooru kuulutab välja rakendusüksus vähemalt

neli kuud enne ideekavandite vooru tähtpäeva rakendusüksuse veebilehel ja üleriiklikus päevalehes.

Ideekavandite esitamise tähtaeg on neli kuud arvestades vooru väljakuulutamisest. Enne ideekavandi esitamist on potentsiaalsetel taotlejatel ka õigus saada eelnõustamist. Eelnõustamise käigus annab rakendusüksust teavet, millised on meetme raames nõuded ideekavandi sisule ning vormistusele. Eelnõustamise ajal ei saa EAS anda sisulisi hinnanguid väljapakutava idee asjakohasuse või teostatavuse kohta. EAS saab eelnõustamise käigus anda suuniseid idee paremaks lahti mõtestamiseks ja kirjeldamiseks.

Eelnõu § 12. Ideekavandi esitajale esitatavad nõuded

Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meede tervikuna tugineb Euroopa Liidu struktuurivahendite üldisele prioriteedile, mis nõuab lähtumist regionaalsetest arengustrateegiatest. Ideekavandite hindamisel lähtutakse asjaolust, et piirkondlikud arengueeldused on kirjeldatud vastava maakonna arengustrateegias. Maakonna arengustrateegias tuleb määratleda ja põhjendada piirkonnaspetsiifilised eelisarendatavad majanduse kasvuvaldkonnad ja tegevusplaanid nende edasiseks arendamiseks.

Ideekavandi esitajateks saavad olla:

1. teadus- ja arendusasutused ja haridusasutused, juhul, kui neil on sõlmitud koostööleping samaaegselt vähemalt ühe piirkonna asukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksusega ja vähemalt ühe ettevõtete piirkondliku ühenduse või ettevõtjate esindusorganisatsiooni regionaalse esinduse või vähemalt kahe kompetentsivaldkonnas tegutseva piirkondliku ettevõttega;
2. piirkonna asukohajärgne ettevõtete ühendus ja ettevõtjate esindusorganisatsioon juhul, kui neil on sõlmitud koostööleping samaaegselt vähemalt ühe piirkonna asukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksusega ja vähemalt ühe piirkonna asukohajärgse teadus- ja arendusasutuse või haridusasutusega;
3. sihtasutused ja mittetulundusühingud juhul, kui kavandatud tegevused kuuluvad nende organisatsioonide põhikirjaliste tegevuste hulka ning organisatsiooni juhtorganitesse kuuluvad samaaegselt vähemalt eelnõu § 6 lõikes 1 nimetatud organisatsioonide esindajad.

Eelnõu § 13. Ideekavandile esitatavad nõuded ja ideekavandi esitamine

Ideekavandile lisatud koostöölepingul peavad olema kõikide nimetatud partnerite või nende poolt volitatud isikute allkirjad nii, et täidetud oleksid §-s 6 toodud kompetentsikeskuse organisatsioonilisele koosseisule esitatavad nõuded. See tagab stabiilse organisatsioonilise aluse kompetentsikeskuse ellu kutsumiseks. Lisaks on võimalik kaasata vajaduse korral (näiteks ekspertide soovitustest lähtuvalt) partnereid juurde. Koostööpartneriteks võivad kompetentsikeskuse ellu kutsumisel olla ka eelnõu § 6 lõikes 2 loetletud organisatsioonid. Koostöölepingu allkirjastanud koostööpartnerid võtavad lepingu allkirjastamise alusel kohustuse osaleda kompetentsikeskuse arendamise edasistes etappides, muu hulgas ka tugitegevuste läbiviimisel, kui seda peetakse vajalikuks, ning põhitegevuste toetuse taotlemisel ja võimalikul rakendamisel. Juhul, kui koostöölepingu allkirjastanud partner meetme rakendamise vältel koostöölepingust taganeb, võib partneri asendada temaga juriidiliselt võrdväärne organisatsioon. Samas peab silmas pidama, et pärast ideekavandi heakskiitmise otsuse tegemist koostöölepingu alusel lisandunud koostööpartneritele ei laiene edasised taotlemise õigused. Ideekavandi esitajaks ei saa olla äriühingud ja füüsilised isikud.

Eelnõu § 14. Ideekavandi registreerimine, ideekavandi ja selle esitaja vastavaks tunnistamine

EAS registreerib laekunud ideekavandid ja viib nende osas läbi esmase vastavuskontrolli. Ideekavandi menetlemise aeg on üldjuhul kuni 65 tööpäeva taotlusvooru tähtpäevast arvates, mille möödumisel tehakse ideekavandi esitajale teatavaks ideekavandi heakskiitmise, tingimustega heakskiitmise või heakskiitmata jätmise otsus või ideekavandi menetlemise hetkeseis. Mittevastavaks tunnistatud ideekavandid edasisele hindamisele ei kuulu ja sellest teavitatakse ideekavandi esitajat. Eelnõu § 14 lõikes 6 on sätestatud ideekavandi või selle esitaja mittevastavaks tunnistamise asjaolud. Vastavaks tunnistatud ideekavandeid hindab EAS-i poolt moodustatud hindamiskomisjon võttes aluseks eelnõu § 15 lõikes 1 nimetatud hindamiskriteeriumidest lähtuva hindamismetoodika. Hindamismetoodika kehtestatakse pärast määruse jõustumist ning tehakse kättesaadavaks ka ideekavandite esitajatele. Nii hindamiskomisjoni koosseis kui hindamismetoodika kooskõlastatakse eelnevalt rakendusasutusega. Lisaks võib EAS kaasata hindamisprotsessis väliseid eksperte, kes jätkusuutlikkuse aspektist lähtuvalt hindavad ideekavandi põhjal kavandatava kompetentsi organisatsioonilise koosseisu võimekust tervikuna ja kompetentsikeskuse valdkondliku suunitlusega seotud arenguperspektiive nii Eestis kui rahvusvahelisel tasandil. Lähtuvalt ekspertide soovitudest on hindamiskomisjonil õigus teha ettepanekuid tingimuslike otsuste tegemiseks või anda soovitusi ideekavandite heaks kiitmisel. Heakskiitmise otsustes toodud tingimuste või soovitude alusel on võimalik ideekavandi esitajal planeerida vajalikke tugitegevusi ja muid eeltöid põhitegevuste taotluse esitamiseks. Ideekavandi heakskiitmise otsus on eelduseks tugi- ja põhitegevusteks toetuse taotlemisel.

Eelnõu § 15. Ideekavandi hindamine ja selle heakskiitmise, tingimustega heakskiitmise või heakskiitmata jätmise otsuse tegemise tingimused ja kord

Ideekavandite hindamiskriteeriumid on osaliselt kooskõlas üldiste valikukriteeriumitega. Tuleb arvestada, et ideekavandi heaks kiitmisega ei kaasne veel rahalist toetust, vaid alles luuakse eeldus toetuse taotlemiseks tugi- ja põhitegevusteks.

Ideekavandite puhul hinnatakse:

- 1) kirjeldatud tegevuste põhjendatust ja eeldatavat mõju meetme eesmärkide saavutamisele, sh organisatsioonilise baasi, valdkondliku fookuseerituse, olemasolevate eelduste jm osas,
- 2) kavandatava kompetentsikeskuse potentsiaali jätkusuutlikuks toimimiseks, sh kas valdkondlik suunitlus toetab uuenduslike lahenduste välja töötamist ja omab nii riiklikult kui rahvusvaheliselt kõrget arengupotentsiaali,
- 3) ideekavandis kirjeldatud tegevuste prioriteetsust lähtuvalt piirkonna arenguvajadustest ja –prioriteetidest, aga ka seda, kas kavandatud tegevused ning eesmärgid tulenevad maakondlikus arengukavas kirjeldatud piirkonna kasvueeldustest. Prioriteetsuse juures on oluline samuti tegevuste tulenevus ja tähtsusaste lähtuvalt kompetentsikeskuse osapoolte endi arendus- ja tegevusplaanidest.

Ideekavandit hinnatakse skaalal 0–4. Ideekavandi hindamisel antud maksimaalne koondhinne moodustub hindamiskriteeriumide alusel antud hinnete kaalutud keskmisest. Hinnang ideekavandile loetakse positiivseks, kui hindamisel antud koondhinne on vähemalt 2,75 ning esimest või teist hindamiskriteeriumi ei ole hinnatud koondhinnega alla 1,0. Hindamiskriteeriumite kaalud sätestatakse lõplikult hindamismetoodikas. Ideekavandite põhjal ei moodustata nende omavahelist pingerida, vaid rakendatakse lävendipõhist hindamist. See tähendab, et kõigi üle vajaliku lävendi hinnatud ideekavandite osas teeb hindamiskomisjon rakendusüksusele ettepaneku need heaks kiita.

Ideekavandi heakskiitmise otsuses sätestatakse muu hulgas projekti nimi, koostöölepinguliste organisatsioonide või nende poolt asutatava sihtasutuse või mittetulundusühingu nimed, kellest ühel on õigus esitada taotlus tugi- või põhitegevusteks konkreetse ideekavandi alusel. See eeldab parteritevahelist eelnevat kokkulepet selles, kes neist esitab taotluse tugi- ja kes põhitegevusteks ning seeläbi vältida olukorda, kus iga partner esitab sama ideekavandi raames eraldi taotluse teistega eelnevalt kooskõlastamata. Sihtasutuse või mittetulundusühingu nime saab heakskiitmise otsusesse kanda vaid juhul, kui sihtasutus või mittetulundusühing on ideekavandi esitaja ja seega juriidilise isikuna osapoolte vahel juba asutatud või on parasjagu asutamisel. Juhul, kui sihtasutus või mittetulundusühing on asutatud pärast ideekavandi heakskiitmise otsuse tegemist, ei saa ta juriidilise isikuna tugi- ja põhitegevusteks toetust ise taotleda. Ideekavandi heakskiitmise otsuses tuuakse välja ka tugitegevuste taotluse esitamise viimane võimalik tähtaeg ja vajadusel ka muud tingimused tugi- või põhitegevuste taotluse esitamiseks. Samuti tuuakse ideekavandi heakskiitmise otsuses välja hindamiskomisjoni poolsed soovitusel tugi- või põhitegevuste taotluse koostamiseks, taotletava toetuse hinnanguline suurus ideekavandis esitatud andmetest lähtudes ja ära märgitakse asjaolu, et käesoleva otsusega ei kaasne rahalist toetust. Heakskiitmise otsuses kajastatakse ka hindamiskomisjoni hindamise tulemuste kokkuvõte, mis väljendub hindamistulemuste põhjal saadud koondhindes. Ideekavandi rahuldamata jätmise otsuses tuuakse välja rahuldamata jätmise põhjused. Ideekavandi heakskiitmise või rahuldamata jätmise otsuse teeb EAS ideekavandi esitajale kirjalikult või elektrooniliselt teatavaks.

4. peatükk. Nõuded toetuse taotlejale ja taotlusele, toetuse taotluste menetlemine

Eelnõu § 16. Taotlejale esitatavad nõuded

Meetme raames saavad toetuse taotlejaks olla:

- määruse eelnõu § 6 lõikes 3 nimetatud mittetulundusühingud või sihtasutused;
- teadus- ja arendusasutus;
- haridusasutus;
- piirkonna asukohajärgne ettevõtete ühendus;
- ettevõtjate esindusorganisatsioon;
- sihtasutus või mittetulundusühing;
- piirkonna asukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus.

Toetuse taotlejatele laieneb taotlemisel tingimus, et taotleja nimi peab olema toodud ideekavandi heakskiitmise otsuses ja olema fikseeritud vastavas koostöölepingus. Kui taotleja ei ole eelnõu § 6 lõikes 3 nimetatud koostööorganisatsioon, peab taotleja kuuluma sõlmitud koostöölepingust lähtuvalt kavandatava kompetentsikeskuse juhtorganisse vastavalt eelnõu § 6 lõikele 3. Need nõuded sätestavad põhialused kompetentsikeskuse kui ühenduse demokraatlikuks toimimiseks ja võimaldavad maandada võimalikest kompetentsikeskuse koosseisulistest muudatustest tulenevaid riske. Seosed ideekavandi heakskiitmise otsuse ja allkirjastatud koostöölepinguga võimaliku taotleja suhtes aitavad rõhutada taotleja osalemise vajalikkust kogu meetme rakendamise protsessi jooksul, ideekavandi planeerimisest investeringute tegemiseni. Taotluse esitajaks ei saa tugi- ja põhitegevuste raames olla äriühingud ega füüsilised isikud, kuid välistatud ei ole nende osalus projekti omafinantseeringu katmisel.

Eelnõu § 17. Eelnõustamine

Taotluse koostamise etapis võib pöörduda EAS-i poole eelnõustamiseks, mille raames saab tuge eeskätt taotluste vormiliste nõuete selgitamisel.

Eelnõu § 18. Taotlusele esitatavad üldnõuded

Paragrahvis nimetatakse üldised nõuded taotlusele, mis kehtivad läbivalt nii kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuste ja põhitegevuste taotlusvoorudes kui ka tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuste taotlusvoorudes. Taotluses sisalduvad tegevused ning kulud peavad vastama eelnõu §-des 7-10 toodud nõuetele ja olema muu hulgas kooskõlas heaks kiidetud ideekavandiga ja selges seoses ideekavandis esitatud visiooniga. Juhul kui toetust antakse üldise grupierandi määruse alusel, ei tohi taotleja alustada tegevustega enne taotluse esitamist.

Eelnõu § 19. Taotluse registreerimine, toetuse taotluse ja taotleja vastavaks tunnistamine

Taotlus esitatakse rakendusüksuse poolt nimetatud tähtpäevaks e-teeninduse kaudu (sisenemine veebi www.eas.ee avalehe kaudu).

Toetuse taotlused registreeritakse EAS-is, seejärel viib EAS taotleja ja taotluse osas läbi vastavuskontrolli. Kui taotlus ei vasta meetme tingimustes kehtestatud nõuetele, on EAS-il õigus nõuda taotluse vastavusse viimist meetme tingimustes kehtestatud nõuetega või täiendava dokumentatsiooni esitamist või muudatuste tegemist taotluses üldjuhul 10 tööpäeva jooksul arvates vastava nõude esitamisest. Tugitegevuse toetuse taotluste menetlemise aeg taotlusvooru tähtpäevast arvates on üldjuhul kuni 30 tööpäeva, põhitegevuse toetuse taotluste menetlemise aeg on üldjuhul 65 tööpäeva. Menetlusaja möödumisel tehakse taotlejale teatavaks taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus või taotluse menetlemise hetkeseis. Taotluse või taotleja mittevastavaks tunnistamise korral taotlus edasisele hindamisele ei kuulu ja selle kohta teeb EAS rahuldamata jätmise otsuse, millest EAS taotlejat teavitab.

Eelnõu § 20. Toetuse taotluse hindamise ja otsuste tegemise üldine kord

Nõuetele vastavaid taotlusi hindab EAS-i poolt juba ideekavandite esitamise etapis moodustatud ja rakendusasutusega kooskõlastatud koosseisuga hindamiskomisjon. Hindamiskomisjon võtab hindamisel aluseks hindamismetoodika. Erinevad hindamismetoodikad koostatakse kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuste hindamiseks, kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuste hindamiseks ja tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuste hindamiseks. Hindamismetoodikad koostab EAS, kooskõlastades need eelnevalt rakendusasutusega. Hindamismetoodikate koostamisel lähtub EAS kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuste puhul eelnõu § 21 lõikes 4 sätestatud hindamiskriteeriumitest, kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuste puhul eelnõu § 22 lõikes 3 sätestatud hindamiskriteeriumitest ja tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuste osas § 23 lõikes 4 sätestatud hindamiskriteeriumitest. Hindamismetoodikad avalikustatakse EAS-i veebilehel.

Kõiki taotlusi hinnatakse skaalal 0–4. Taotluse hindamisel antud maksimaalne koondhinne moodustub hindamiskriteeriumide alusel antud hinnete kaalutud keskmisest. Hinnang taotlusele loetakse positiivseks, kui hindamisel antud koondhinne on vähemalt 2,75 ning ühtegi hindamiskriteeriumidest ei ole hinnatud koondhindega alla 1,0. Hindamiskriteeriumite kaalud sätestatakse lõplikult hindamismetoodikas.

EAS-il on õigus kaasata hindamisprotsessi eksperte. Tugitegevuse toetuse taotluste hindamisel antud koondhinne moodustub hindamiskriteeriumite alusel antud hinnetest.

Taotlused, mis vastavad eelnõu § 20 lõikes 7 sätestatud nõuetele, kiidetakse EAS-i poolt taotluse rahuldamise või taotluse osalise rahuldamise otsusega heaks. EAS-il on õigus teha taotlejale ettepanek muuta taotletud toetuse summat ja tegevusi § 20 lõikes 5 toodud tingimustel. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa või tegevuste muutmisega, teeb EAS

taotluse rahuldamata jätmise otsuse. Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb EAS taotlejale kirjalikult või elektrooniliselt teatavaks.

5. peatükk. Kavandatava kompetentsikeskuse tugi- ja põhitegevuse toetuse taotlusele ning tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja menetlemise kord

§ 21. Kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuse toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja taotluste menetlemise kord

Lisaks üldistele taotlusele sätestatud nõuetele, kehtivad tugitegevuse taotlusele ja selle menetlemisele ka täiendavad erisätted. Toetuse taotluste vastuvõtmise alustamise, taotluste esitamise lõpptähtpäeva ja taotlusvooru mahu otsustab rakendusasutus. Heakskiidetud ideekavandite esitanuid teavitab taotluste vastuvõtmisest EAS pärast ideekavandite hindamise ja menetlemise läbiviimist.

Eelnõu sätestab § 21 lõikes 3 nõuded ettevalmistavate strateegilise iseloomuga tööde väljundite osas, mille kompetentsikeskuse moodustavad organisatsioonid peavad põhitegevuste taotluse esitamiseks välja selgitama. Sisuliselt peab töö tulemusena valmima kompetentsikeskuse arengustrateegia. Tugitegevuste eesmärgiks on läbi proovida kavandatava kompetentsikeskuse osapoolte tegelik koostööprotsess ja selle reaalne läbimine ettevalmistuste faasis. Oluline on, et tugitegevuste tulemusena selgunud põhivajadused ja -tegevused vastaksid muu hulgas kõikide kaasatud sektorite (ja osapoolte) vajadustele, põhineksid reaalsel eeldusel, osapoolte pikaajalisel huvil ning oleksid teostatavad. Võimalik, et teatud juhtudel piisab olemasolevatest dokumentidest või nende kohandamisest ja täiustamisest. Tugitegevuste läbiviimine aitab koostööpartneritel muu hulgas välja selgitada vajalikud edasised tegevused kompetentsikeskuse kavandamiseks, lähtuvalt püstitatud eesmärgist. Tegevuste kaardistamisel peavad olema välja toodud kõik kavandatava kompetentsikeskuse ellu kutsumiseks vajalikud esmased tegevused ja vastavad hinnangulised investeeringuvajadused, olenemata sellest, kas need käesoleva määruse raames on abikõlblikud või mitte. Nii on võimalik saavutada terviklahendusi kompetentsikeskuse arendamisel ning teatud tegevuste osas alustada võimalike rahastamisallikate otsimist mujalt, olles eelneva ettevalmistustöö juba teinud.

Tugitegevuse taotluste hindamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

- 1) projekti tegevuste seos ideekavandi, selle visiooni, eesmärkide ja sisuga ning sellele antud heakskiitmise otsuses antud soovitudega (*muuhulgas hinnatakse, kuivõrd aitavad kavandatud tugitegevused kaasa ideekavandis kirjeldatud visiooni ja eesmärkide saavutamisele ning kuivõrd vastavad taotluses kirjeldatud tegevused ideekavandi heakskiitmisel tehtud tingimustele ja soovitudele*);
- 2) projekti tegevuste põhjendus ja asjakohasus lõikes 3 nimetatud asjaolude väljaselgitamiseks (*muuhulgas hinnatakse, kas projektis kavandatud tegevused on asjakohased, optimaalsed, loogilises järjestuses ning aitavad tervikliku pakatina saavutada ideekavandis seatud eesmärgid ja planeeritud tulemusi ning kuivõrd on tugitegevuste projektis kavandatud tegevuste elluviimine põhjendatud – kas uuringud jms annavad lisandväärtust põhiprojekti ettevalmistamiseks ja täiendavat informatsiooni kompetentsikeskuse väljaarendamiseks*);
- 3) eelarve põhjendus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus (*muuhulgas hinnatakse, kuivõrd on projekti eelarve põhjendatud ja optimaalne tegevuste elluviimiseks ja oodatavate tulemuste saavutamiseks*).

Hindamiskriteeriumide sätestamisel on lähtunud rakenduskava seirekomisjoni heakskiidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 110 punkti 2 alapunktis a nimetatud tegevuste üldistest valikukriteeriumidest, mida täpsustati vastavalt regionaalarengu meetmete rakendamise praktikale ja lisati toetuse tegevuste spetsiifilised valikukriteeriumid.

Tabel 4. Rakenduskava seirekomisjoni heakskiidetud üldiste valikukriteeriumidega arvestamine kavandatava kompetentsikeskuse tugitegevuse toetuse taotluste menetlemisel

Seirekomisjoni poolt kinnitatud üldised valikukriteeriumid	Hindamiskriteerium, mille raames hinnatakse
<p>Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele</p> <ul style="list-style-type: none"> • hinnatakse projekti panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste eeldatavat ulatust ning vajaduse korral tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu; • hinnatakse projekti panust meetme väljundnäitaja(te) saavutamisse. 	Hinnatakse ideekavandite voorus, tugitegevuste taotluse puhul jälgitakse vastavust ideekavandile.
<p>Projekti põhjendatus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus; • kas projekti sekkumisloogika on arusaadav, mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud väljundid ja tulemused. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadav, võimalusel innovaatilisi lahendusi soosivad; • kas tegevuste ajakava on realistlik, arvestades ka tegevuste omavahelisi seoseid. 	Hinnatakse kriteeriumi „Projekti tegevuste põhjendatus ja asjakohasus § 21 lõikes 3 nimetatud asjaolude väljaselgitamiseks“ raames.
<p>Projekti kuluefektiivsus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas ettenähtud tegevused / lahendused on piisavalt kuluefektiivne viis planeeritud väljundite / tulemuste saavutamiseks; • planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik – on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud, ning on olemas taotleja võimekus täiendavate püsikulude rahastamiseks. 	Hinnatakse kriteeriumi „Eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus“ raames.
<p>Toetuse taotleja / saaja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas toetuse taotlejal / saajal (ja partneritel kokku) on kvalifikatsioon, kogemus, jätkusuutlikkus, õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks 	Hinnatakse erinevates aspektides kriteeriumi „Projekti tegevuste põhjendatus ja asjakohasus § 21 lõikes 3 nimetatud asjaolude väljaselgitamiseks“ ning „Eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus“ raames.

kavandatud viisil.	
Projekti mõju läbivaatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnanahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või ühiskonna edendamisele). Kasutatakse, kui see on asjakohane arvestades konkreetse meetme iseloomu.	Ei hinnata eraldi kriteeriumina, läbivate teemade aspekte hinnatakse kriteeriumi „Projekti tegevuste põhjendatus ja asjakohasus § 21 lõikes 3 nimetatud asjaolude väljaselgitamiseks“.

Eelnõu § 22. Kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja taotluste menetlemise kord

Põhitegevuse toetuse taotluste esitamise tähtaja ja taotlusvooru mahu kinnitab rakendusasutus. Potentsiaalseid toetuse taotlejaid teavitab tähtjast ja taotlusvooru mahust EAS. Taotluste esitamise tähtpäeva kuulutab EAS välja vähemalt kolm kuud ette, teavitades sellest taotlejaid kirja teel. Eeldatavalt viiakse läbi üks taotlusvoor, mille indikatiivne maht on umbes 6 miljonit eurot. Selle summa ulatuses on võimalik toetada vähemalt kolme uue kompetentsikeskuse käivitamist.

Paragrahvis on toodud põhitegevuste toetuse taotlusele esitatud nõuded lisaks üldistele taotlusele esitatud nõuetele. Kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuste taotluses sisalduvad tegevused peavad olema kooskõlas heaks kiidetud ideekavandis esitatud visiooniga. Kompetentsikeskuse rajamise põhjendatuse ja jätkusuutlikkuse hindamiseks esitatakse taotluses muuhulgas kompetentsikeskuse arengustrateegia vähemalt meetme tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõpuni; kompetentsikeskuse tegevuskava koos tegevuste maksumuse ja teostamise ajalise raamistikuga ning oodatavate tulemustega, sh kirjeldus, milliseid täiendavaid rahastusallikaid planeeritakse kompetentsikeskuse tegevuste finantseerimiseks ning milliseid teenuseid ja tegevusi kavandatakse omatulu teenimiseks. Samuti tuleb taotlejal arengustrateegias kirjeldada, kuidas tagatakse kompetentsikeskuse tegevuste jätkusuutlikkus pärast meetme abikõlblikkuse perioodi lõppu. Arengustrateegiat ja selle lisasid kasutatakse olulise sisendina kavandatava kompetentsikeskuse projektile hinnangute andmisel.

Hindamismetoodika koostamisel lähtub EAS järgmistest hindamiskriteeriumitest:

- projekti seos ideekavandi, selle eesmärkide ja sisuga ning heakskiitmise otsuses sätestatud soovitustega (*muuhulgas hinnatakse, kui võrd aitavad kavandatud põhitegevused kaasa ideekavandis kirjeldatud visiooni ja seatud eesmärkide saavutamisele ning kui võrd on tegevuste planeerimisel arvestatud ideekavandi ja tugitegevuse taotluse heakskiitmisega kaasnenud ekspertide poolsete tingimuste ja soovitustega*);
- projekti tegevuste mõju meetme üldiste eesmärkide ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutamisele (*muuhulgas hinnatakse, kuidas panustab projekt meetme tegevuste oodatavate tulemuste ja väljundindikaatorite täitmise, milline on mõju läbivatele teemadele ja kui võrd aitavad projektis kavandatud tegevused tagada, et kompetentsikeskus saavutab valdkondlikult piiritletud suun(d)a(de)l kõrge konkurentsivõime ning kui võrd on kompetentsikeskuse fookusvaldkondade valik ja kavandatud tegevused vastavuses valdkonna ettevõtete arenguvajaduste ja arengusuutlikkusega*);
- tegevuste jätkusuutlikkus (*muuhulgas hinnatakse, kui realistlik on toetusperioodi lõppedes kompetentsikeskuse tegevuse jätkumine ning mil määral suudab keskus*

tegevuse jätkumisel teenida teenuste osutamisega ise vahendeid vajalikeks ülalpidamiskuludeks ja täiendavateks investeeringuteks, sh kui realistlik on kavandatud tulude-kulude prognoos);

- projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressurssidega (muuhulgas hinnatakse, kas projektis ette nähtud tegevuste valik on kompleksne, tegevuste omavahelisi seoseid arvestav ning loogilises ajalises järjestuses ja põhjendatud ning tegevuste ulatus on piisav seatud eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamiseks ning kas kavandatud tegevuste elluviimiseks loodud ja/või lisanduv meeskond koosneb piisava kompetentsi ja kogemusega spetsialistidest, et tagada tegevuste elluviimine);
- eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus (muuhulgas hinnatakse, kuivõrd on projekti eelarve põhjendatud ja optimaalne tegevuste elluviimiseks ja oodatavate tulemuste saavutamiseks).

Tabel 5. Hindamisel rakenduskava seirekomisjoni heaks kiidetud üldiste valikukriteeriumidega arvestamine kavandatava kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotluste menetlemisel

Seirekomisjoni poolt kinnitatud üldised valikukriteeriumid	Hindamiskriteerium, mille raames hinnatakse
<p>Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele</p> <ul style="list-style-type: none"> • hinnatakse projekti panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste eeldatavat ulatust ning vajaduse korral tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu; • hinnatakse projekti panust meetme väljundnäitaja(te) saavutamisse. 	<p>Hinnatakse kriteeriumite „Projekti seos ideekavandi, selle eesmärkide ja sisuga ning heakskiitmise otsuses toodud soovitusetega“, „Projekti tegevuste mõju meetme üldiste eesmärkide ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutamisele“ ja „Tegevuste jätkusuutlikkus“ raames.</p>
<p>Projekti põhjendatus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus; • kas projekti sekkumisloogika on arusaadav, mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud väljundid ja tulemused. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadavad, võimalusel innovaatilisi lahendusi soosivad; • kas tegevuste ajakava on realistlik, arvestades ka tegevuste omavahelisi seoseid. 	<p>Hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressurssidega“ raames.</p>
<p>Projekti kuluefektiivsus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kas ettenähtud tegevused / lahendused on piisavalt kuluefektiivne viis planeeritud väljundite / tulemuste saavutamiseks; • planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik – on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on 	<p>Hinnatakse kriteeriumi „Eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus“ raames.</p>

vajalikud ja mõistlikud, ning on olemas taotleja võimekus täiendavate püsikulude rahastamiseks.	
Toetuse taotleja / saaja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia <ul style="list-style-type: none"> • kas toetuse taotlejal / saajal (ja partneritel kokku) on kvalifikatsioon, kogemus, jätkusuutlikkus, õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil. 	Hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressurssidega“ raames.
Projekti mõju läbivaatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnanohiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või ühiskonna edendamisele). Kasutatakse, kui see on asjakohane arvestades konkreetse meetme iseloomu.	Ei hinnata eraldi kriteeriumina, läbivate teemade aspekte hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressurssidega“.

Eelnõu § 23. Tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotlusele esitatavad nõuded ja taotluste menetlemise kord

Taotlusvooru avanemisest teavitab EAS taotlejaid kirja teel vähemalt 45 päeva enne taotlusvooru tähtpäeva. Tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse taotlus esitatakse rakendusasutuse poolt kinnitatud vooru tähtpäevaks e-teeninduse kaudu (sisenemine veebi www.eas.ee avalehe kaudu). Tegutsevatele kompetentsikeskustele suunatud taotlusvooru avamisel määratakse rakendusasutuse poolt taotlusvooru eelarve, maksimaalne toetuse maht taotleja kohta, maksimaalne toetuse määr, vooru raames toetatavad tegevused, taotlusvooru raames toetatud abikõlblike kulude abikõlblikkuse lõpptähtaeg. Erandjuhtudel võib rakendusüksus nõuda vaid osade eelnõu § 18 lõikes 6 ning § 23 lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud andmete või dokumentide esitamist. Nii ei pruugi väga lühiajaliste toetusperioodide või väga konkreetsete tegevuste rahastamiseks välja kuulutatud taotlusvoorude puhul olla taotlemiseks asjakohane kõikide andmete või dokumentide esitamine. Seega teatud juhtudel võib rakendusüksus teha valiku dokumentidest, mida konkreetse taotlusvooru raames esitama ei pea. Erineva pikkusega taotlusvoorude korraldamine võimaldab perioodi jooksul paindlikumalt reageerida kompetentsikeskuste arenguvajadustele ning jaotada toetuse vahendeid perioodi jooksul ühtlaselt. Seejuures rakendatakse taotlusvooru tingimuste väljatöötamisel põhimõtet, et tegutseva kompetentsikeskus sõltuvus saadavast toetusest peab järk-järgult meetme abikõlblikkuse perioodi lõpuks vähenema.

Taotlusvoore kavandatakse mitme erineva pikkusega toetusperioodiks, kuid mitte pikemaks kui nelja-aastane toetusperiood. Toetusperioodide kavandamisel lähtutakse vajadusest kindlustada tegutsevatele kompetentsikeskustele stabiilne toetusallikas vajalike tegevuste ja ka pikemaajaliste algatuste elluviimiseks. Samas seiratakse iga-aastaselt jooksvalt kompetentsikeskuste edusamme nende arengustrateegias püstitatud eesmärkide täitmisel ning tegutsevatele kompetentsikeskustele osas eelnõu § 6 lõikes 6 nimetatud nõuete täitmisel.

Tegutsevatele kompetentsikeskustele toetuse taotlemise aluseks on kompetentsikeskuse pikaajaline arengustrateegia koos tegevuskavaga. Arengustrateegia üheks eesmärgiks on kirjeldada kompetentsikeskuse võimekust jätkata oma tegevust ka pärast käesoleva määruse alusel antavate toetuste lõppemist. Arengustrateegia peab hõlmama kirjeldust, milliseid

teenuseid ja tegevusi kavandatakse pakkuda omatulu teenimiseks ning kui kompetentsikeskuse ülalpidamiseks on vajalik kaasata muid täiendavaid rahastusallikaid, siis milliseid neist planeeritakse kompetentsikeskuse tegevuste finantseerimiseks kasutada. Tegevuskavas tuuakse välja kompetentsikeskuste kavandatavad tegevused koos maksumustega ja tegevuste ajaline raamistik koos oodatavate tulemustega. Arengustrateegia olemasolu ei pruugi olla taotlemise eeltingimuseks meetme tegevuste käivitamise algusfaasis, kus näiteks tegutsevatele kompetentsikeskustele lühiajaliseks perioodiks korraldatud taotlusvooru eesmärk võibki olla laiemas plaanis kompetentsikeskuse arengustrateegiate koostamise toetamine. Täpsemad tingimused lepitakse kokku taotlusvooru väljakuulutamisel. Pikemate kui ühe-aastaste toetusperioodide puhul ei pea kompetentsikeskuse taotleja esitama aga kohe terve perioodi detailset eelarvet, piisab kui detailne eelarve on koostatud vähemalt üheks jooksvaks kalendriaastaks ette. Iga-aastaselt esitab kompetentsikeskuse taotleja detailse eelarve järgmise toetusperioodi kalendriaasta kohta.

Tegutsevate kompetentsikeskuste hindamismetoodika koostamisel lähtub EAS järgmistest hindamiskriteeriumitest:

- projekti tegevuste mõju meetme üldiste eesmärkide ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutamisele (*muuhulgas hinnatakse, kuidas panustab projekt meetme tegevuste oodatavate tulemuste ja väljundindikaatorite täitmise, milline on mõju läbivatele teemadele ja kuivõrd aitavad projektis kavandatud tegevused tagada, et kompetentsikeskus saavutab valdkondlikult piiritletud suun(d)a(de)l kõrge konkurentsivõime ning kuivõrd on kompetentsikeskuse fookusvaldkondade valik ja kavandatud tegevused vastavuses valdkonna ettevõtete arenguvajaduste ja arengusuutlikkusega*);
- tegevuste jätkusuutlikkus (*muuhulgas hinnatakse, kui realistlik on toetusperioodi lõppedes kompetentsikeskuse tegevuse jätkumine ning mil määral suudab keskus tegevuse jätkumisel teenida teenuste osutamisega ise vahendeid vajalikeks ülalpidamiskuludeks ja täiendavateks investeeringuteks, sh kui realistlik on kavandatud tulude-kulude prognoos*);
- projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressurssidega (*muuhulgas hinnatakse, kas projektis ette nähtud tegevuste valik on kompleksne, tegevuste omavahelisi seoseid arvestav ning loogilises ajalises järjestuses ja põhjendatud ning tegevuste ulatus on piisav seatud eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamiseks ning kas kavandatud tegevuste elluviimiseks loodud ja/või lisanduv meeskond koosneb piisava kompetentsi ja kogemusega spetsialistidest, et tagada tegevuste elluviimine*);
- eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektivsus (*muuhulgas hinnatakse, kuivõrd on projekti eelarve põhjendatud ja optimaalne tegevuste elluviimiseks ja oodatavate tulemuste saavutamiseks*).

Tabel 6. Hindamisel rakenduskava seirekomisjoni heaks kiidetud üldiste valikukriteeriumidega arvestamine tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse taotluste menetlemisel

Seirekomisjoni poolt kinnitatud üldised valikukriteeriumid	Hindamiskriteerium, mille raames hinnatakse
Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele <ul style="list-style-type: none"> • hinnatakse projekti panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste eeldatavat ulatust ning vajaduse korral tulemuste kestlikkust pärast projekti 	Hinnatakse kriteeriumite „Projekti tegevuste mõju meetme üldiste eesmärkide ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutamisele“ ja „Tegevuste jätkusuutlikkus“ raames.

lõppu; <ul style="list-style-type: none"> • hinnatakse projekti panust meetme väljundnäitaja(te) saavutamisse. 	
Projekti põhjendatus <ul style="list-style-type: none"> • kas projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus; • kas projekti sekkumisloogika on arusaadav, mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud väljundid ja tulemused. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadavad, võimalusel innovaatilisi lahendusi soosivad; • kas tegevuste ajakava on realistlik, arvestades ka tegevuste omavahelisi seoseid. 	Hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressursidega“ raames.
Projekti kuluefektiivsus <ul style="list-style-type: none"> • kas ettenähtud tegevused / lahendused on piisavalt kuluefektiivne viis planeeritud väljundite / tulemuste saavutamiseks; • planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik – on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud, ning on olemas taotleja võimekus täiendavate püsikulude rahastamiseks. 	Hinnatakse kriteeriumi „Eelarve põhjendatus ja kvaliteet ning kuluefektiivsus“ raames.
Toetuse taotleja / saaja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia <ul style="list-style-type: none"> • kas toetuse taotlejal / saajal (ja partneritel kokku) on kvalifikatsioon, kogemus, jätkusuutlikkus, õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil. 	Hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressursidega“ raames.
Projekti mõju läbivaatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või ühiskonna edendamisele). Kasutatakse, kui see on asjakohane arvestades konkreetse meetme iseloomu.	Ei hinnata eraldi kriteeriumina, läbivate teemade aspekte hinnatakse kriteeriumi „Projekti põhjendatus ning tegevuste teostatavus ja kindlustatus ressursidega“.

Pikemate kui üheaastaste toetusperioodide puhul vaatab taotlusi hinnanud meetme hindamiskomisjon iga-aastaselt üle toetuse saaja poolt eelnõu § 29 lõikes 5 esitatud dokumendid ning võib teha ettepanekuid taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks. Kui tegevusaruande täitmise hindamisel selgub, et vähemalt kahel eelnenud aastal ei ole tegelikud tulemused vastanud eelnevalt esitatud detailses tegevuskavas toodule või kompetentsikeskus

ei vasta eelnõu § 6 lõikes 6 sätestatud nõuetele või ühel aastal on täidetud alla 50% eelnõu § 6 lõike 6 punktides 2-5 nimetatud nõuetes toodud määrast, võib hindamiskomisjon teha kaalutusotsusena ettepaneku tegutsevate kompetentsikeskuse järgnevate aastate tegevusi mitte rahastada või nõuda juba väljamakstud toetus tagasi. Sätte eesmärk on motiveerida kompetentsikeskusi tegema pingutusi majandustegevuste suurendamiseks ja võimalikult laialdase kasu toomisele piirkondlikule ettevõtlusele.

6. peatükk. Taotluse osas otsuse tegemine ning otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Eelnõu § 24. Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise, kõrvaltingimusega rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused ja kord

Erinevalt varasemast ei tehta enam taotluse tingimusliku rahuldamise otsust, vaid kõrvaltingimustega rahuldamise otsus. Sisuline erinevus seisneb selles, et kõrvaltingimustega rahuldamise otsuses nimetatud tingimuse saabumise või täitmise tuvastamise järel ei tehta enam uut taotluse rahuldamise otsust, vaid jääb kehtima kõrvaltingimustega rahuldamise otsus. Toetuse saajal tekkitab õigus toetusega seotud maksetele, sealhulgas ettemaksetele pärast seda, kui rakendusüksus on tuvastanud otsuses sätestatud tingimuse täitmise. Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb EAS taotlejale kirjalikult või elektrooniliselt teatavaks.

Eelnõu § 25. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine

Taotluse rahuldamise otsuse muutmise võib algatada rakendusüksus või toetuse saaja. Vastavalt taotluste menetlemise määrusele taotluse rahuldamise otsuse muutmine vormistatakse otsusena juhul, kui taotluse rahuldamise otsuses nimetatud projekti eesmärk ja projekti tulemusnäitaja ei muutu, kuid muudetakse:

- toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus;
- toetatava tegevusega saavutatavat väljundinäitajat või selle sihttasest;
- projekti tulemusnäitaja sihttasest;
- projekti abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest;
- projekti abikõlblikkuse perioodi;
- kulude hüvitamise korda, kui korra muutmine seisneb tegelike ja tasutud kulude alusel või kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel toetuse maksmises või toetuse andmise tingimuste määruse kohaselt taotluse rahuldamise otsuses nimetatud muud asjaolu.

Eelnõu § 26. Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine

Taotluse rahuldamise otsuse osalise või täielikult kehtetuks tunnistamise eelduseks võivad olla muuhulgas asjaolud, kui tegutsev kompetentsikeskus ei esita EAS-i poolt sätestatud tähtpäevaks eelneva aasta tegevusaruannet ning järgneva kalendriaasta detailset tegevuskava ja eelarvet alates finantseerimisotsuse tegemisele järgnevast aastast. Tegutseva kompetentsikeskuse taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse kehtetuks ka juhul, kui igaaastase tegevusaruandluse läbivaatamise käigus selgub, et esinevad eelnõu § 23 lõikes 5 nimetatud põhjused toetuse andmise lõpetamiseks või tagasinõudmiseks.

7. peatükk. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Eelnõu § 27. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta aruande vähemalt üks kord aastas, rakendusüksuse nõudmisel või taotluse rahuldamise otsuses sätestatu korral tihedamini. Projekti lõpparuande esitab toetuse saaja hiljemalt taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajaks. Aruande vormid kehtestab rakendusüksus kooskõlastatult rakendusasutusega ja teeb need kättesaadavaks oma veebilehel.

Eelnõu § 28. Toetuse maksmine

Toetuse maksmise menetlus koosneb rakendusüksusele maksetaotluse esitamisest, maksetaotluse menetlemisest ja toetuse maksmisest. Toetuse maksed tehakse vastavalt ühendmääruse 3. peatükile ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele.

Toetust makstakse tegelike kulude alusel või ettemaksetena. Projekti üldkulud ja administreerimise kulud loetakse kaudseteks kuludeks ja need hüvitatakse 15% ulatuses otsestest personalikuludest. Riigiabi andmisel lähtutakse üldkulude ja administreerimise kulude hüvitamisel vastava abiliigi andmise tingimustest ning abikõlblike kulude loendist.

Toetuse saaja esitab rakendusüksusele abikõlblike kulude kuludokumendid ja nende tasumist tõendavad dokumendid taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud ajaperioodi jooksul.

Maksetaotluse saamisel kontrollib rakendusüksus kulude abikõlblikkust, vajaduse korral kulu eest tasumist omafinantseeringu ulatuses, ning maksetaotluse ja sellega esitatud dokumentide nõuetele vastavust.

8. peatükk. Osapoolte õigused ja kohustused

Eelnõu § 29. Toetuse saaja ja partneri õigused ning kohustused

Toetuse saaja tagab struktuuritoetuse seaduse §-s 33 sätestatud kohustuste täitmise, projekti juhtimise ja selle eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtaegade ja tingimuste kohaselt.

Tegutseva kompetentsikeskuse põhitegevuse toetuse saaja on lisaks kohustatud esitama EAS-ile eelneva aasta tegevusaruande ning järgneva kalendriaasta detailse tegevuskava ja eelarve alates finantseerimisotsuse tegemisele järgnevast aastast iga-aastaselt rakendusüksuse poolt seatud tähtajaks.

Eelnõu § 30. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

Rakendusüksuse kohustustest tuleb eraldi mainida, et ta peab esitama Euroopa Komisjonile grupierandi teatise konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud tingimuste kohaselt 20 tööpäeva jooksul määruse kehtima hakkamisest arvates.

Eelnõu § 31. Finantskorrektsioonid

Finantskorrektsioonide tagamisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse ja ühendmääruse sätetest.

3. Eelnõu terminoloogia

Määruses kasutatud terminid on esitatud eelnõu §-s 4. Määrusega ei võeta kasutusele uusi, senikasutatud tähendusest erinevaid termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas ka järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;
- 3) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78);
- 4) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

5. Määruse mõjud

Eelnõu mõjutab otseselt rakenduskava prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ eesmärkide ja tulemuste saavutamist.

Määruse mõju läbivatele teemadele

1. Keskkonnahoid ja kliima

Kavandatavad või tegutsevad kompetentsikeskused aitavad kaasa ressursitõhusama majanduse arendamisele, toetatavate tegevuste eesmärk on piirkonnaspetsiifiliste ressursside sh kultuuri- ja looduspärandi, kompetentside ja muude eelduste senisest tõhusam kasutuselevõtt kõigis Eesti piirkondades.

2. Võrdsed võimalused

Määruse alusel toetatavad tegevused on otseselt suunatud uute töökohtade loomisele (sealhulgas kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomisele). Tegevuse kaudu toetatavate tegevuste valikul arvestatakse hindamisel tegevuste mõju naiste ja meeste võrdõiguslikkusele piirkonna tööhõives ja naisettevõtluse soodustamisele ning võrdse kohtlemise tagamisele (sealhulgas puuetega inimeste ligipääsetavus). Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel võetakse arvesse naiste ja meeste erinevat lähteolukorda, võimalusi ja vajadusi. Toetustingimuste kavandamisel ja investeringute tegemisel arvestatakse universaalse disaini põhimõtetega.

3. Infoühiskond

Üheks tegevuse alaeesmärgiks on soodustada koostööd teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vahel. Meetmest toetatavad tegevuste hulka kuulub muuhulgas teadusuuringute läbiviimine, sealhulgas koostöö ettevõtetega, millel võib olla tulenevalt teadustöö teemast

puutumus IKT kasutamise ja IKT valdkonna arendamisega. Nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade hulka kuulub IKT (horisontaalselt läbi teiste sektorite), aidates seega kaasa IKT-sektori lisandväärtuse ja uuenduslikkuse kasvule. Sõltuvalt kompetentsikeskuse tegevusvaldkonnast võib oluline roll olla uute IKT lahenduste väljatöötamisel valdkondlikus tootearenduses.

4. Regionaalareng

Toetuse andmisel lähtutakse Eesti regionaalarengu strateegiast. Toetus on otseselt suunatud väljaspool Harju- ja Tartumaad tööhõive ja töökohtade lisandväärtuse kasvule. Toetus edendab piirkondlikku tasakaalustatumat ja ühtlasemat arengut. Regionaalsed kompetentsikeskused panustavad piirkondade arengueelduste maksimaalsesse ärakasutamisse. Vajadus piirkonda kompetentsikeskus kavandada peab mh tulenema maakondlikust arengustrateegiast.

5. Riigivalitsemine

Tegevused aitavad korrastada kohaliku omavalitsuse üksuste ja maakondade vajadusi ja võimalusi ning arengu kavandamist maakondade arengukavade uuendamise abil.

Määrusel ei ole otsest mõju riigi julgeolekule ega välissuhtlemisele.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine“ alusel antava toetuse summa kokku on 14 025 000 eurot. Kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad ja partnerid.

Toetuse andmise administreerimisega, sealhulgas määruse rakendamisega seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest.

Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvesse otseseid tulusid, küll aga luuakse otseseid ja kaudseid töökohti (sealhulgas lisandväärtusega töökohti), mille tulemusena suureneb sotsiaal- ja teiste maksude laekumine riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksust eelarvetesse.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, see tähendab kolmandal päeval pärast määruse Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ja üleriigilistele omavalitsusliitudele ning arvamuse andmiseks maavalitsustele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium ja üleriigilised omavalitsusliidud kooskõlastasid eelnõu vaikimisi, Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium ning Kultuuriministeerium kooskõlastasid eelnõu märkustega. Maavalitsuste arvamused koondas ja edastas Rahandusministeeriumile Ida-Viru Maavalitsus. Märkustega arvestamise tabel (kooskõlastustabel) on eelnõule lisatud.

Määruse eelnõu esitati elektrooniliselt arvamuse avaldamiseks ka valdkondlikule komisjonile, mille koosseisu kuuluvad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Põllumajandusministeeriumi, Siseministeeriumi, Riigikantselei, Eesti Linnade Liidu, Eesti Maaomavalitsuste Liidu, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse, maavanemate, maakondade arenduskeskuste ning mittetulundussektori esindajad. Valdkondliku komisjoni liikmed said seisukohti esitada ajavahemikul 1.-11. detsember 2015. Valdkondliku komisjoni liikmete märkused ja kommentaarid on samuti esitatud kooskõlastustabelis.

Enne ametlikule kooskõlastamisele saatmist esitati eelnõu mitteametlikuks konsulteerimiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile, maakondlikele arenduskeskustele, maavalitsuse arengujuhtide nõukojale, EAS-ile ja perioodi 2007-2013 meetmest „Kompetentsikeskuste arendamine“ toetust saanud kompetentsikeskuste esindajatele.

Enne taotlusvooru välja kuulutamist korraldab rakendusüksus kõigile võimalikele taotlejatele suunatud koolituse ning viib läbi eelnõustamise.